

STANDARD

EKONOMİK VE TEKNİK DÖRGİ

YIL : 9

SAYI : 101

MAYIS 1970

İÇİNDEKİLER

Sayfa

Tüketici Sorunları ve Standardizasyon	3
TSE X. Kurulu Toplandı ...	5-15
Türk Standardları Enstitüsü'nün Faaliyetleri	17-20
Tüketici Sorunları Semineri TSE'de Yapıldı	21
Yalıtma Koordinasyonu Standardı	21-23
Pamuğun Ölçüme Dayanan Lif Özelliklerine Göre Objektif Olarak Değerlendirilmesi	25-27
Standard Dünyasından Haberler	30-33

Summary Of Contents 37-40

NECATİBEY CADDESİ
ANKARA

31 Mayıs 1970 tarihinde basılmıştır.

BU SAYIMIZ

Mayıs ayı içinde TSE'nin X. Genel Kurulu toplandı. Her yıl olduğu gibi bu Mayıs sayısı da bu toplantı ile ilgili konulara ayrılmıştır. Genel Kurul'dan izlenimleri ve Genel Kurul'a sunulan Yönetim Kurulu raporundan özetleri iç sayfalarımızda sunuyoruz.

Ay içinde TSE salonlarında Ticaret Bakanlığınca hazırlanan tüketici sorunları ile ilgili seminer de dergimizde yankılarını bulmuş, başyazımız da buna ayrılmış bulunmaktadır.

Pamuk ile ilgili önemli bir yazıyı da bu sayımızda okuyacaksınız.

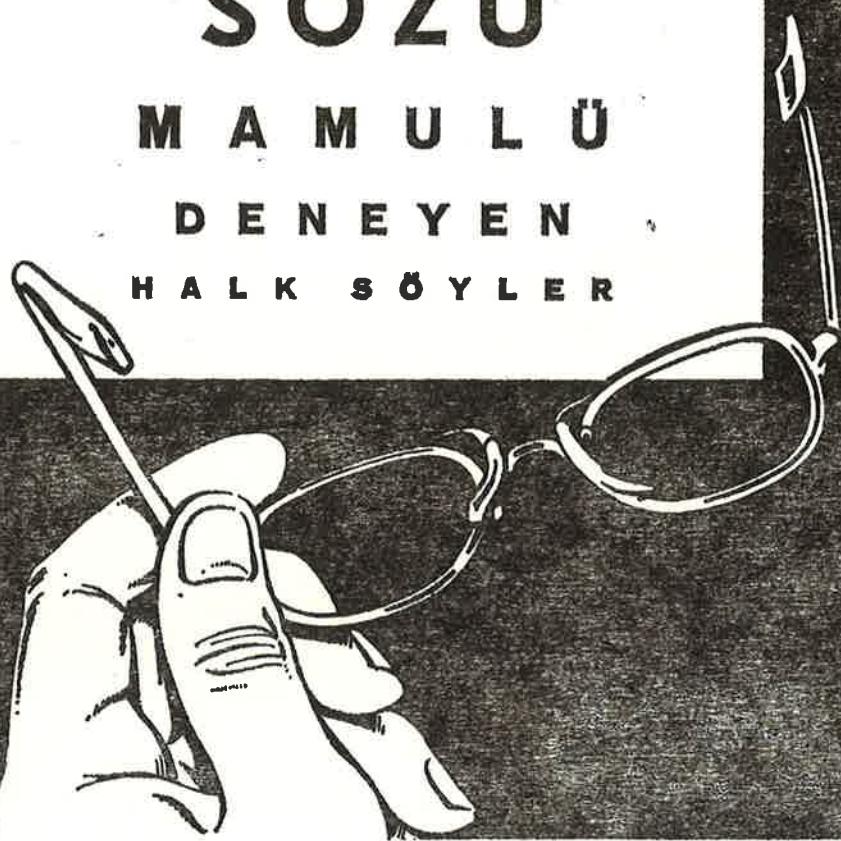

Washington'da yapılan XXXV. IEC Genel Toplantısı ile ilgili özel haberimizin de ilginizi çekeceğini umuyoruz. ISO Başkanı'nın bu toplantıda yaptığı konuşmanın tam metnini de sunuyoruz bu sayımızda.

STANDARD

S ON SÖZÜ

MAMULÜ
DENEYEN
HALK SÖYLERİ

Halkımız, Arçelik'e güveniyor,
Arçelik'i tercih ediyor ve büyük çoğunluk
"Arçelik Rahatlığı" içinde yaşıyor.

ARÇELİK

Hergün dünden ilerde

Standard — 73

TÜKETİCİ SORUNLARI VE STANDARDİZASYON

Faruk A. SÜNTER

Geçen Mayıs ayı, içerde ve dışarda standardizasyon bakımından çok hareketli geçti. İçerde Türk Standardları Enstitüsü'nün Genel Kurulu toplanarak geçen bir yılın muhasebesini yaptı ve öümüzdeki yıl çalışmalarına ışık tutarak direktiflerini verdi. Geçen sayımızda, başyazımızı Genel Kurul'a ayırmış, bu sayımızda da bu önemli olayı sayfalarımızın yeterliği oranında açıklamış bulunduğumuz için, tekrar bu konuya dönmeyeceğiz.

Mayıs ayının ikinci önemli konusu, şüphesiz Washington'da toplanan IEC Genel Kurulu olmuştur. Washington'da 41 memleketten katılan 1300'ü aşkın delegenin çalışmaları ile dünya elektroteknik standardları büyük kazançlar sağlamış bulunuyor. Çağımızın teknolojik ilerlemesi karşısında IEC yeni standardlardan çok eskilerini revize etmek çabası içindedir. IEC Konseyinde, ISO Başkanının yapmış olduğu konuşma, bu iki kuruluşun son yıllarda el ele çalışmalarından elde ettikleri kazançları belirten güzel bir belge olarak karsınlıktır. Bu belgeyi iç sayfalarımızda bulacaksınız.

Mavis ayının üçüncü önemli olayı, TSE Salonlarında yapılmış olan «Tüketiciler Sorunları» semineridir. Her ne kadar adında standartizasyon kelimesi yer almıyorsa da, bu konu standardların hazırlanmasından uygulanmasına, memleket ekonomisine tüketici örgütleri aracılığı ile getireceği faydalar bakımından standardizasyonu çok yakından ilgilendirmektedir.

Dergimizin bu sayısında bu seminerin de konuları açıklanmış bulunuyor. Orada görüleceği üzere, üç konferans tamamiyle standard ve tüketici sorunlarını ele almaktaydı.

Türk Standardları Enstitüsü, yaptığı standardların uygulanıp tüketiciye faydalı olabilmesi için, öteden beri büyük bir çaba içinde dir. Bilindiği gibi, TSE'nin hazırladığı standardların uygulanması ihtiyacıdır. Bu ihtiyacı standardlardan bazılarını Hükümet bir kararname ile mecburi kılmaktadır. Mecburi kılınan standardların ise, uygulanmalarını kararname lerinde gösterilen Bakanlıklar üzerlerine almakta ve yürütmeke dirler. Fakat tecrübe göstermişler ki, gerek bütçe imkânlarının, gerek Bakanlık kontrol kadrolarının yetersizliği bu mecburi kılma işleminin istenilen ölçüde genişlemesini mümkün kılmamaktadır. Bu bakım-

dan, Hükümetin ve TSE'nin bu çabalarına milletçe yardımcı olmak zorunluluğu ile karşı karşıya bulunmaktadır.

TSE, standardlara uygunluk markası adı verilen baklava dilimi içindeki TSE işaretiley, bu konuda kendine düşen görevi yapmaya çalışmaktadır. Yetiştiirdiği mala veya yaptığı mammüle güveni olan firmalar, standardları ihtiyacı veya mecburi olarak türlü olursa, bunlara uygun mal hazırlıyorlarsa TSE'ye başvurarak mallarının ve mamüllerinin TSE eksperleri ve laboratuvarları tarafından kontrolunu kendiliklerinden istemekte ve bir mukaveleye dayanan bu işbirliği sonunda, piyasaya çıkardıkları bu kontrollü mallarına TSE Markasını vurmak suretiyle alicının güvenini kazanmaktadır.

Resmî daire alımlarında da bu markaya tanınan itibar gün geçtikçe arttılarından, TSE Markası istekleri çoğalmakta ve böylelikle bir ek kontrol güveni yerleşmektedir.

Fakat bütün bu çabalar, tam bir sonuç almak için yetersizdir. Asıl büyük kontrol kadrosu, tüketicilerden meydana gelebilir. Çünkü piyasaya çıkan bütün malları, sonunda alıp kullanan onlardır. Onlar aldığı malların niteliklerinde standarda bir uygunsuzluk görürlerse, bunu her gün yaşıtları için kontrol etme olanağına sahiptirler.

İşte, tüketicinin bu karakterini standard uygulaması konusunda harekete geçirebilme imkânı elde edilirse, tüketici örgütlerinin araçları kaldırarak ucuz mal, kredi, yaniltıcı reklamlara karşı koruma gibi kooperatifçiliğin getireceği iyilikler zincirine bir de parasına karşı o degerde mal alabilme yolunu da bu kontrol duzeniyle ekleyebiliriz.

Bugün bütün dünyada tüketici örgütleri hem kontrol yapmak, hem de bu kontrol sonuçlarına göre dürüst çalışmayanları piyasa dan eleme yoluna gitmişlerdir. Memleketimizde kooperatifçilik eski olmakla beraber, çağdaş uygar memleketlerin eristikleri aşamaya henüz varılamamıştır. Bu bakımdan Türk Standardları Enstitüsü, Ticaret Bakanlığının düzenlediği bu seminerin memlekette standardizasyonu da geliştirmeye vesile vereceğini düşünerek büyük bir sevinç ve mutlulukla karşılmaktadır.

Şimdi bütün dileğimiz, bu seminerin işığı altında, beklenen tüketici örgütlerinin bir an önce kurulması ve görevlerine başlamasıdır.

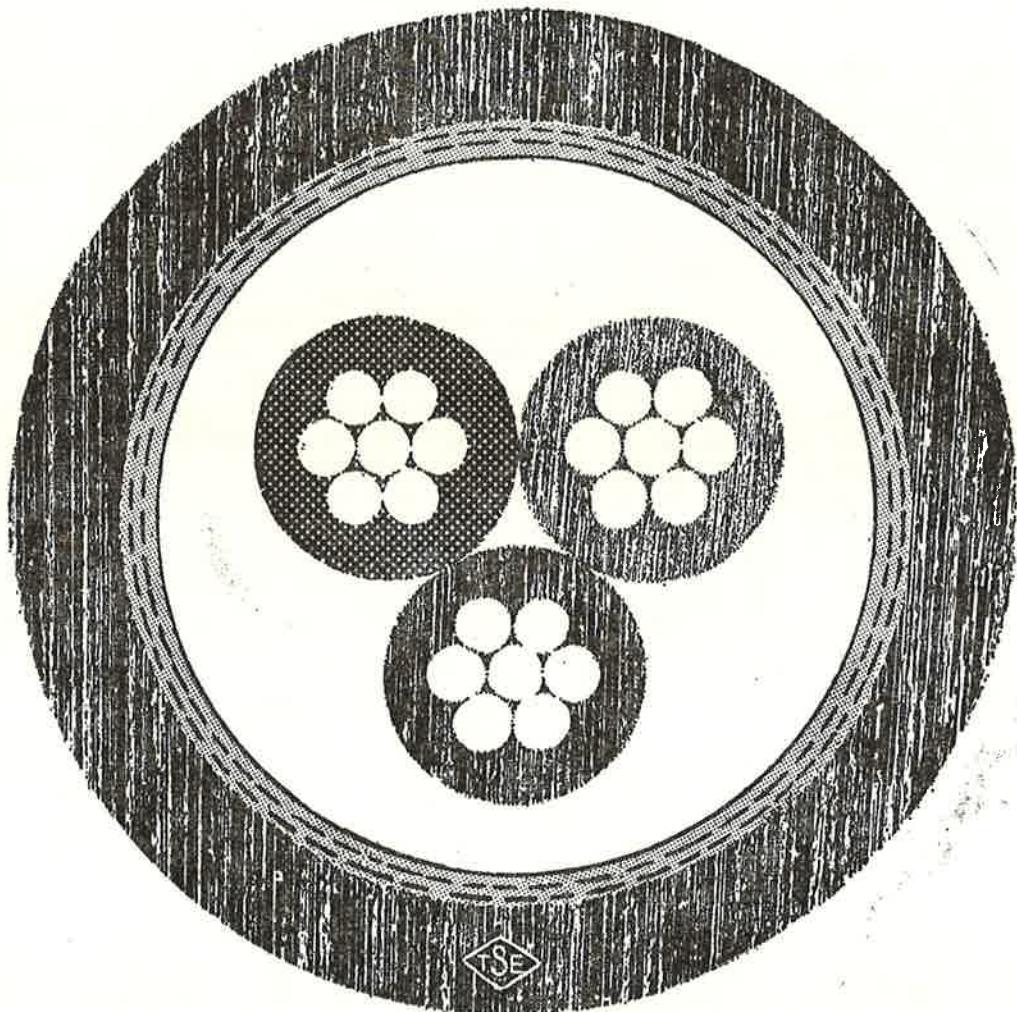
ENERJİ NAKLİNDE

Candamari

Bir sınaî tesis insan vücuduna benzer. Her ikisi-
nin de enerjiye ihtiyacı
vardır. Sınaî tesisin ener-
jisi elektrik, candamarı da
enerjiyi nakleden yeraltı
kablosudur.

Devamlı enerji için daima
KAVEL'e güveniniz.

KAVEL

KAVEL

KABLO VE ELEKTRİK MALZEMESİ A.Ş.
İSTİNDE_İSTANBUL tel: 63 34 88

TSE X. GENEL KURULU TOPLANDI

**FARUK A. SÜNTER VE KAZIM TURGAY YENİDEN
YÖNETİM KURULUNA SEÇİLDİLER**

Türk Standardları Enstitüsü'nün, 132 sayılı Kanunla kurulduğu 1960 yılından bu yana yapılan Genel Kurulunun onuncusu, 18 Mayıs 1970 Pazartesi günü Enstitü Merkezinde toplanmıştır.

Aynı zamanda, 3 yıllık dönemlerin bir yenisine başlangıç teşkil eden X. Genel Kurula, oldukça kalabalık bir delege topluluğu katılmış, seçkin bir dâvetli grubu da çalışmaları izlemiştir.

Sabah saat 10.00'da TSE Yönetim Kurulu Başkanı tarafından kısa bir «Hoş geldiniz» konuşması ile açılan Genel Kurul'da Başkanlık Divanı seçimlerine geçilmiş ve A Grubundan Prof. Dr. Necmi Tanyolaç Başkanlığı, C Grubundan Faruk Gönel ile A Grubundan Asrı Ünsür Başkan Vekilliğine seçilmişlerdir.

Genel Kurul Başkanı Prof. Dr. Tanyolaç'ın teşekkür konuşmasından sonra Cumhurbaşkanımız Sayın Cevdet Sunay'ın (Bu mesajın klijesini diğer süntularımızda sunuyoruz), Başkan Süleyman Demirel'in, Millî Eğि-

tim Bakanı Prof. Orhan Oğuz'un, Bayındırlık Bakanı Turgut Gülez'in, İçiş-

TSE Başkanı X. Genel Kurulu açarken

leri Bakanı Haldun Menteşeoglu'nun, Dışişleri Bakanı İhsan Sabri Çağlayan'ın ve ISO Merkez Sekretaryası adına Genel Sekreter Olle Sturen'in, başarı dileklerini ileten mesajları okunmuş ve Başkanlık bunların cevaplandırılması karara bağlanmıştır.

Büyük Atatürk'ün hatırası için yapılan 1 dakikalık saygı duruşundan sonra, gündemin 9. maddesinde yer alan yeni yıl bütçesi ile personel kadrosunu incelemek ve sonucu Genel Kurula bir raporla sunmak üzere teşkil olunan Komisyon, İstanbul İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi temsilcisi Muammer Kocaoğlu, Ankara Ticaret Odası Temsilcisi İzzet Duru ve T. C. Ziraat Bankası Temsilcisi Mazhar Aykut seçildiler.

Gündemin 4. maddesi gerekince Faliyet Raporu ve Mali Rapor hakkında söz alan Yönetim Kurulu Başkanı Faruk A. Sünter raporları bölüm bölüm özetleyen bir konuşma yaptı ve özellikle :

Standardizasyon alanında son za-

TÜRKİYE
CUMHURBAŞKANLIĞI
ANKARA

18 MAYIS 1970

Sayın Faruk A. SÜNTER

Türk Standardları Enstitüsü Yönetim Kurulu Başkanı

ANKARA

Türk Standardları Enstitüsünün 1970 yılı Genel Kurulu
toplantısı münasebetiyle vâki olan dâvetinizi memnunlukla karşıladım.
Bunun için teşekkür ederim.

Cumhuriyet idaresinin standardizasyon konusundaki kırk yıllık
faaliyetlerine ait tebrik ve takdire lâyik üç mutlu yıldönümünün temerküz
ettiği bu önemli toplantıda hazır bulunan değerli üyeleri ile mensup
oldukları kurumları ve sayın misafirleri en iyi termennilerle selâmlarım.

Millî ekonomimizin kalkınmasına yeni katkılarda bulunacağından
emin olduğum Onuncu Genel Kurul çalışmalarının başarılı geçmesini,
sonuçlarının yararlı olmasını ve önümüzdeki üç yıllık dönem için
seçilecek temsilcilerin teşkilâtınızı daha da verimli kılmasını yürekten
dilerim.

CEVDET SUNAY

Cumhurbaşkanı

manlarda erişilen seviyenin memnunluğunu verici olduğunu ve bu kenuda Devlet Planlama Teşkilatının, 5 yıllık planların yıllık programlarında öngörduğu tedbirler ve bu tedbirlerin Devlet Kuruluşları tarafından uygulanmaya başlanmış bulunması sayesinde önemli bazı sonuçlar alındığını;

TSE Markası uygulamalarının gitikçe gelişliğini ve Marka anlaşması yapılan firmaların 15'i bulduğunu;

Bu yıl kabul edilen 116 yeni standardla birlikte, Türk Standardlarının 850'yi aştığını, bu arada standard taraşırımlarına mütalâalarını gönderen kuruluşlarımızın da gün geçtikçe coğaldığını;

Standard satışlarının da bu yıl rekor seviyeye ulaşlığını (400.000 TL.) ve bu gelişmenin, standartizasyonun yaygınlaşması yönünden ümit verdiği;

TSE'nin laboratuvar hizmetlerinin, simdilik daha çok marka anlaşmaları ile ilgili bulunduğu ve ayrıca, hazırlık gruplarımızın, standardlarla ilgili deneyler ile Devlet satınlamlarında çeşitli kuruluşlar tarafından yaptırılan deneylerin de başarı ile gerçekleştirildiğini;

belirttikten sonra sözü Dış Müna-sebetlerle ilgili faaliyetlere getirdi ve çeşitli milletlerarası ve millî kuruluşlara TSE'nin yaptığı işbirliği hakkında raporda geniş bilgi bulunduğuuna dej-nerek, 1970 Eylül ayında Ankara'da toplanacak olan 8. ISO Genel Kurulu ve Kongresi üzerinde duracağını ifade etti.

ISO Ankara toplantılarının hazırlık çalışmaları hakkında geniş bilgi veren Sünter, Genel Kurul ve Konsey toplantılarından başka, teknik komiteler, alt komiteler ve açık oturumlar konularında da tiyeleri aydınlattı.

Yönetim Kurulu Başkanı, Teşkilât, Eğitim, Mevzuat, Yayın ve Tanıtma faaliyetleri hakkında kısa açıklamalarda bulunduktan ve bu arada Standard Dergisi'nin 100. sayısına her gün artan bir gelişme tempusu içinde ulaştığı belirttikten sonra sözlerine son verdi.

Raporlar hakkında ilk konuşmayı İnşaat Mühendisleri Odası Temsilcisi Rüştü Özal yaptı. Standardizasyon çalışmalarının uulaştığı gelişme seviyesi hakkında Faaliyet Raporunda yer alan kesin ifadeleri tenkid eden Özel, Standardizasyonun bir ortam meselesi olduğunu ve bu ortamın yaratılmasında diğer kuruluşlarımızın da TSE ile işbirliği yapmaları gerektiğini uygulamalar yönünden bir çok resmi vaadlerin yerine getirilmemiş bulunmasının da, konunun resmi teşekkürlerce dahi benimsenmediğine bir delil teşkil ettiğini belirtmiştir.

Genel Kurul üyelikleri büyük fayda sağlayacağı halde, üye durumunda olmayan bazı resmi kuruluşlara da değinen Özal, milletlerarası çalışmalarla esas amacın sonuç almak olduğunu söylemiştir.

Faaliyet Raporunun diğer bölümleri hakkında da görüşlerini belirten Özal, konuşmasını Mafî Rapor ile ilgili olarak yaptığı tehditlerle tamamladı.

Bu arada verilen bir önerge üzerinde konuşmaların 10 dakika ile sınırlan-

ması kabul edildikten sonra Başkan diğerleri arasında, öteki sayfalarınızda sunuyoruz.

ANIT - KABİR'İ ZİYARET :

TSE X. Genel Kurul hey'eti, sabah ve öğleden sonra oturumları arasında, saat 13.30'da Anit - Kabir'i ziyaret ederek, Ata'nın ve Eski Cumhurbaşkanı Cemal Gürsel'in kabirlerine çelek koymuşlardır.

Bu arada, hey'ete başkanlık eden Genel Kurul Başkan Vekili Faruk Gönde, Amt - Kabir özel defterini imzalamıştır.

Bu ziyaretle ilgili fotoğrafları da

İKİNCİ OTURUM :

Genel Kurul'un öğleden sonra oturumu saat 14.30'da başlamış ve gündeme kaldığı yerden devam olunarak, raporlar hakkında söz alanlar sırayla konuşmuşlardır.

Buna göre, kurşuya gelen Ziraat Mühendisleri Odası Temsilcisi Hasan Tahsin Erol, Enstitü'nün olumlu çalışmalarından dolayı Yönetim Kurulu'na teşekkürle sözे başlamış ve hazırlanacak ziraat standartları arasında pamuk

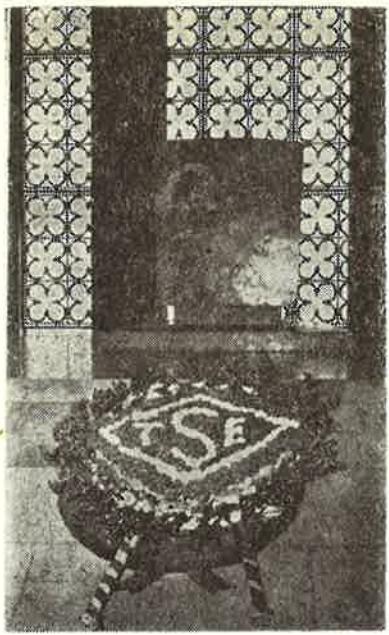
Genel Kurul Başkanlık Divanı

TSE Yönetim Kurulu görüşmeleri izlerken

Genel Kurul saygı duruşunda

TSE Çelengi Ata'nın kabrinde

Genel Kurul Hey'eti Ata'nın manevi huzurunda

TSE Genel Kurul Hey'eti Anıt - Kabir Arslanlı yolda

standardına öncelik tanınmasını, hayvancılık konularına da önemi ölçüsünde yer verilmesini ve T. Ziraat Odaları Birliği'nin TSE Genel Kurul Üyeliğine alınmasını dilemiştir.

A. Ü. Ziraat Fakültesi temsilcisi Doç. Dr. Turan Güneş, standardların doğrudan doğruya tercüme edilmek yerine, memleketimizin sosyo - ekonomik şartları göz önünde tutularak, piyasa araştırmaları yaptıktan sonra hızırnlamaları gerektiğini ifade etmiştir.

Daha sonra söz alan MPM Temsilcisi Fuat Yücesoy da, sınırlı imkânlarla, bu ölçüde geniş bir faaliyet göstermiş bulunan Yönetim Kurulu'na teşekkürle sözü başladıkten sonra, TSE Marksası konusunun, uzun vadeli bir plana dayandırılması gerektiğini belirtmiş, malzeme standardlarına daha geniş yer ayırması dileğinde bulunmuştur.

Orman Bakanlığı Temsilcisi Özdemir Demirtaş ise, Mali Rapor üzerinde görüşlerini bildirmiştir.

I. T. Ü. Temsilcisi Sedat Gürel de, standardların gerek kullanılan terimler ve gerekse baskı yönlerinden daha tizlikle ele alınması dilemiştir.

Devlet Plânlama Teşkilâtı Temsilcisi Mehmet Yılmaz Arıyörtük kürsiye gelerek, standardların hazırlanmasında bilişsel bazı çalışmaların yapılması, TSE Marksası uygulamaları için, kadroların ve lâboratuvarların takviye edilmesi konuları üzerinde durmuştur.

Ankara Ticaret Odası Temsilcisi İzzet Duru da, TSE'yi çalışmalarından ötürü takdirle karşıladılarını belirttiğten sonra, standardlarda mutedil bir dil kullanılmasını tavsiye etmiş, diğer kuruluşların TSE'ye yardımcı olamadıklarından yakınılmış, bu konuya hep birlikte eğilmenin kaçınılmaz bir zorunluluk olduğunu ifade etmiştir.

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Temsilcisi Ali Orhon'un, gazetelerde yer alan bazı konular hakkında izahat isteyen konuşmasından sonra, TSE Yönetim Kurulu adına Başkan Faruk A. Sünter, tenkidleri cevaplandırmak üzere kürsiye gelmiştir.

Geçen bir yıllık çalışmaları eleştiren bütün konuşmacılara teşekkür ettiğten sonra Sünter, Standardizasyon konusunda memleketimizin bugün ulaşığı seviyeyi mübaşaga etmemenin gerekliliğine inandığını, ancak bugünkü durumun da, bundan 15 yıl öncesine oranla büyük farklılıklar arzettiğini de kabul etmenin yerinde olacağını söylemiştir. Daha sonra, standardların uygulanmasındaki eksikliklere de değinen Başkan, bu konuda TSE'nin hazırlıkları ve gerek hükümet, gerekse D.P.T. katında yaptığı teşebbüsleri açıklamıştır.

Bazı temsilcilerin, konuşmalarında yer yer dejindikleri, TSE Personeli ve gazetelerde yer alan konuşmalar hakkında, topluca ve geniş bir bilgi veren Başkan, pamuk standardının da, TSE'nin dışındaki kuruluşlar tarafından ve yapılması gereken bazı ön teknik çalışmaların henüz tamamlanmadığını bulunuşması sebebiyle ele alınmadığını bildirmiştir.

Sünter bundan sonra, Ziraat Standardlarının da Enstitü tarafından diğer konular ölçüsünde ele alındığını, bu hususun Raporun tetkikinden kolayca anlaşılabacağını; TSE'nin hazırladığı usûl standardlarında, ISO'dan tercüme yapmanın bir zorunluluk olduğunu,

ancak madde ve mamûl standardların da çoğunlukla uyulması gereken milletlerarası teknik hususlarla memleket şartlarının bağıdaştırılmasına çalışıldığını; hayvancılık konusunda da birçok standardların hazırlandığını; Doç. Dr. Güneş'in görüşlerine aynen katıldığını ve çalışmalarının da esasen bu yönde geliştiğini ifade etmiştir.

Sözlerinin son bölümünde, bastırılan standardların şekil ve kullanımları dil yönlerinden daha mükemmel bir hale getirilmesi için alınan tedbirleri ve bu konularda gelecek dönemde yapılacak çalışmaları da açıklayarak, 14 Ekim 1970 tarihinde ilk defa bütün memleketlerde kutlanacak olan «Dünya Standardlar Günü» hakkında da bilgi vermiş ve teşekkür ederek konuşmasını tamamlamıştır.

Denetleme Raporularındaki tenkitlerin Denetleme Kurulu adına Fethi Ariemre tarafından cevaplandırılmışından sonra Yönetim Kurulu ve Denetleme Kurulu ibra edilmişlerdir.

YENİ HAZIRLIK GRUPLARI :

Gündemin 5. maddesine göre, Yönetim Kurulu tarafından TSE'nin mevcut 12 Hazırlık Grubuna ilâveten «Petrol», «Petro Kimya» ve «Ormancılık - Orman Ürünleri» Hazırlık Gruplarının kurulması teklif ediliyor.

Bünlardan başka, bir de, «Harita» Hazırlık Grubunun kurulması konusunda delegelerce yapılan teklif de bir önceki ile birlikte oylandı ve kabul edildi. Böylelikle, TSE Hazırlık Gruplarının sayısı 16'ya yükselmiş oldu.

Daha sonra gündemin 6., 7. ve 8. sıralarında yer alan seçimlere geçildi.

Seçimler devam ederken, toplantıın başında teşkil olunan komisyon görevini tamamladı ve Bütçe ile Personel Kadrosu'na ilişkin raporunu Genel Kurul'a dağıttı.

SEÇİMLER :

Hazırlık Grubu Başkanları

Seçimi :

X. Genel Kurul'la başlayan dönemin, TSE Kuruluş Kanunu göre yeni bir üç yıllık döneme başlangıç teşkil ettiğini yukarıda belirtmiştik. Bu bağından, Türk Standardalarını hazırlamakla sorumlu bulunan Hazırlık Grupları Başkanlarının topluca üç yıl için bu Genel Kurul'da seçilmeleri gerekiyordu.

Kurulmaları kabul olunan yeni 4 grupta birlikte, toplam olarak 16 Hazırlık Grubunun Başkanını tesbit etmek üzere gizli oyla yapılan seçimler su şekilde sonuçlanmıştır :

Elektrik Hazırlık Grubu Başkanı : Haydar Reşit Kök,

Elektronik Hazırlık Grubu Başkanı : Prof. Haldûn Gürmen,

Harita Hazırlık Grubu Başkanı : Asrı Ünsür,

İnşaat Hazırlık Grubu Başkanı : Mithat Erçetin,

Kimya Hazırlık Grubu Başkanı : Doç. Dr. Temel Çakaloz,

Lâboratuvar Hazırlık Grubu Başkanı : Prof. Dr. Tarık G. Somer,

Maden Hazırlık Grubu Başkanı : Dr. Tacettin Ataman,

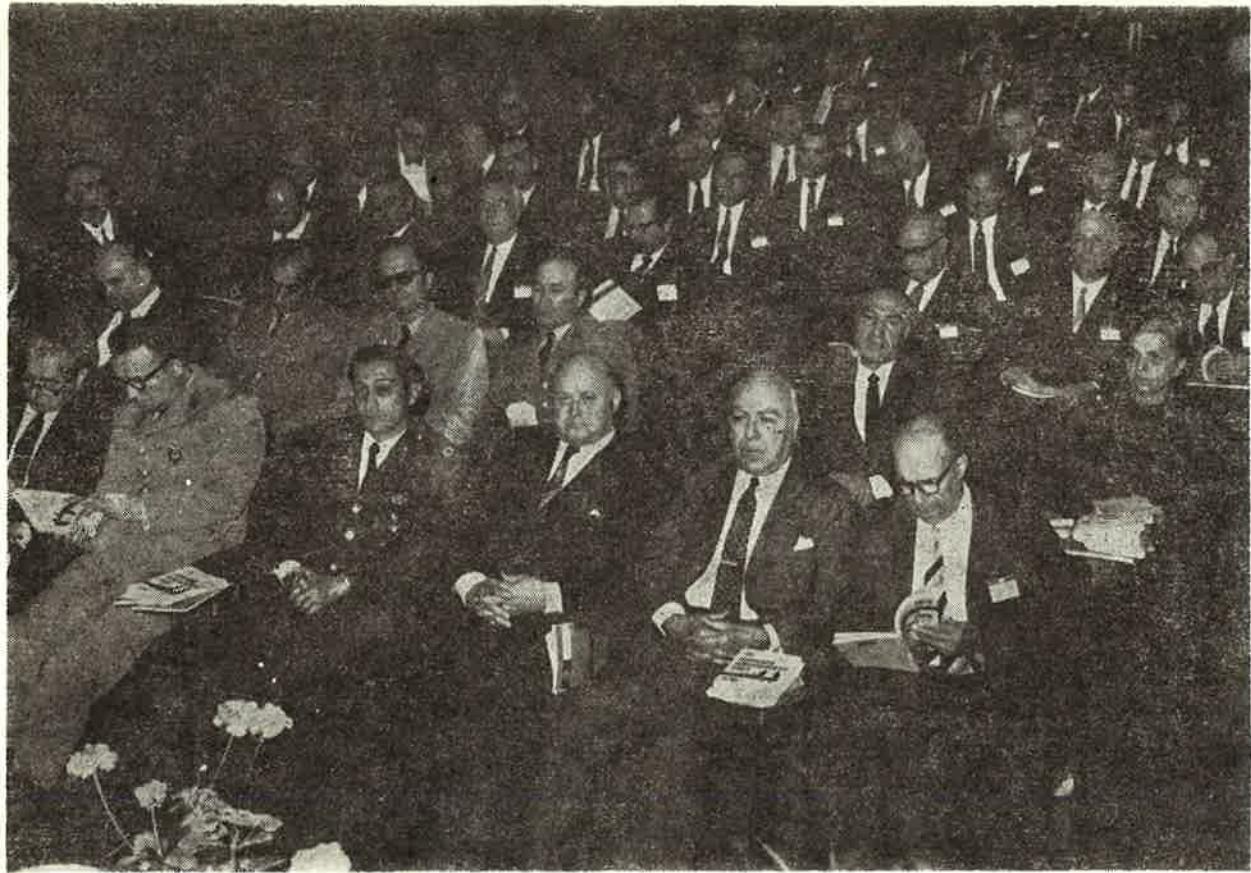
Makina Hazırlık Grubu Başkanı : Cemal Üner,

Metallîriji Hazırlık Grubu Başkanı : Nejat Turkan,

Mevzuat Hazırlık Grubu Başkanı : Faruk A. Sünter

Mühendislik Hazırlık Grubu Başkanı : Celâl İmre,

TSE'nin X. Genel Kurulundan iki ayrı görünüş.

Ormancılık Hazırlık Grubu Başkanı : Dr. Rahmi Toker,
Petrol Hazırlık Grubu Başkanı : Ünal Artun,
Petro - Kimya Hazırlık Grubu Başkanı : Ayşe Ceyhan,
Tekstil Hazırlık Grubu Başkanı : Ferit Özgür, Ziraat Hazırlık Grubu Başkanı : Hasan Tahsin Erol.

Teknik Kurul'a Kenel Gurul Temsilcilerinin Seçimi :

TSE mevzuatına göre, Türk Standardlarının kabul yetkisine sahip organ olan Teknik Kurul'da, Genel Kurul, A ve C Grup'larından seçeceği 2'ser üye ile temsil edilmektedir.

Bu amaçla yapılan seçimleri de, A Grubundan :

Fuat Yücesoy (MPM Temsilcisi), İsmet Öztunalı (Orman Müh. Odası Temsilcisi),

C Grubundan da :

Namık Kemal Savun (T. Odalar Birliği Temsilcisi),

Izzet Duru (Ankara Ticaret Odası Temsilcisi), kazanmışlardır.

Yönetim Kurulu Üyeleri Seçimi :

Yönetim Kurulu'nda 3 yıllık görev sürelerini tamamlayan Faruk A. Sünter ve Kâzım Turgay'ın yerine yeni 2 asıl ve 4 yedek üyenin getirilmesi için yapılan seçimlere 95 temsilci katılmış ve sonuçlar alınmıştır :

Yönetim Kurulu asıl üyeliklerine (Aldıkları oy sayısına göre) :

Faruk A. Sünter (87 oy), Kâzım Turgay (59 oy),

Yönetim Kurulu yedek üyeliklerine (Aldıkları oy sayısına göre) :

Cemal Üner (42 oy), İbrahim Deriner (28 oy), Mehmet Arıyörük (19 oy), Muammer Kocaoglu (13 oy).

YEN/ BÜTÇE, KADRO VE İŞ PROGRAMI KABUL EDİLDİ :

Seçimler tamamlandıktan sonra, oy ayırımı devam ederken, gündemde 9.

maddesi görüşülmeye başlandı. Bu纳 göre, komisyon raporunun işliğinde gelecek dönem bütçesi, personel kadrosu ile ayrıca gelecek dönem iş programının karara bağlanması gerekiyordu. Genel Kurul oyuna sunulan her üç konuya da onayladı.

KAPANIŞ :

Gündemin 10. maddesindeki, Avrupa Lâstik ve Jant Organizasyonu (E.T.R.T.O.) na, TSE'nin yardımcı üye olarak katılması ile ilgili Yönetim Kurulu teklifinin oylanarak kabul edilmesinden sonra dilek ve temenniler bölümüne geçildi.

Türkiye Bilimsel ve Teknik Araşturma Kurumu Temsilcisi Eşref Zeki Aka'nın, TSE - TBTAK ilişkilerinin geliştirilmesini öngören konuşmasını takiben, yeni kurulan Metalürji Mühendisleri Odası ile T. Ziraat Odaları Birliği'nin Genel Kurul'a üye olmaları ile ilgili teklifler oylanarak kabul edildi ve gündem bitirildi.

Genel Kurul toplantısının kapanış konuşmasını yapan Başkan Prof. Dr. Necmi Tanyolaç, olgun bir hava içinde yapılan çalışmalarдан dolayı bütün üyelere teşekkür ederek, seçimlerde kazananlara önumzdeki dönemde başsaları diledi.

TSE'NİN YENİ YÖNETİM KURULU GÖREV BÖLÜMÜ YAPTI :

İki üyesinin yeniden seçilmesi ile tesekkür eden Türk Standardları Enstitüsü Yönetim Kurulu ilk toplantısında görev bölümü yapmıştır.

Görev bölümü sonuçları şöyledir :
 Başkan : Faruk A. Sünter,
 Başkan Vekili : Celâl İmre,
 Muhasip Üye : Fasih Atam,
 Üye : Prof. Haldun Gürmen,
 Üye : Prof. Dr. Tarık G. Somer,
 Üye : Kâzım Turgay,
 Genel Sekreter : Veliid İsfendiyar.

TSE HAZIRLIK GRUPLARI ÜYELERİ TESBIT OLUNUYOR

Mayıs ayı içinde yapılan TSE X. Genel Kurulunda Hazırlık Gruplarına seçilenler, grup başkan vekillerini ve üyelerini tesbit etmek üzere temaslarına başlamışlardır. Yeniden teşkil olunacak Hazırlık Grupları, Haziran ayının başlarında TSE Yönetim Kurulu'nun onayı alındıktan sonra yeni çalışma döneminin standard hazırlama faaliyetlerine başlayacaklardır.

Bilindiği gibi, bu Genel Kurula kadar TSE'nin 12 Hazırlık Grubu vardı. Yeniden kurulması Genel Kurul'a kabul edilen 4 Hazırlık Grubu ile birlikte bunların sayısı 16'ya yükselmiştir.

YENİ YAYINLANAN STANDARDLAR

<30 Nisan 1970 tarihi itibarıyle yayınlanan Türk Standardları Kataloğu, henüz baskında oldukları belirtilen aşağıdaki standardları baskıları, Mayıs ayı içinde tamamlamıştır.

Kataloğu ellerinde bulunduran sayımlarımızın, bu gelişmeleri ilgili sayfalarla not etmelerini önemle hatırlatırız».

No.	Standardın Adı	Fiyatı (TL.)
TS 770	Küpelerde Bakır Tayıni	3
TS 786	Reaktif Enerji Sayacıları	8
TS 808	Kireçkumtaşı	13
TS 826	Konutlarda Kirli ve Pis Su ile Yağmur Suları Tesis Kuralları	
TS 828	Binalarda Temiz Su Tesis Kuralları	6
TS 829	Gliserin	13
TS 830	Nitrik Asit	13
TS 831	Kömürün Krözede Sıisme Sayısının Tayıni	7
TS 835	Teknik Amonyak (Susuz Amonyak - Amonium Hidrokxit)	5
TS 836	Amonium Nitrat (Gübre olarak Kullanılan)	9
TS 842	Kağıt Konik Bobin Patronu (Capraz Sarma için) Koniklik 9° 15'	5
TS 843	Kağıt Konik Bobin Patronu (Capraz Sarma için) Koniklik 4° 20'	2
		2

1970

1970

TÜRK STANDARDLARI KATALOĞU

ÇIKTI

Arzu edenlere ücretsiz olarak gönderilen Katalogda 860 Türk Standardı tanıtılmaktadır

İÇİNDEKİLER

- 1 — TSE ve çalışmaları hakkında genel bilgiler.
- 2 — TS Sıra numaralarına göre Türk Standardları listesi.
- 3 — Hazırlandıkları gruplara göre (konularına göre) Türk Standardları listesi.
- 4 — İngilizce liste.

İstemme Adresi :

Türk Standardları Enstitüsü
Necatibey Cad. 112
Bakanlıklar - ANKARA
Tel. : 17 91 24/71

TÜRK STANDARDLARI KATALOĞU

yüzlerce boyaya...
yüzlerce isim var...
fakat en iyisi,
CBS boyalarıdır.

Evet, CBS Boya Sanayii modern tesislerinde, mütehassis kimya mühendisleri ve personel kadrosunun idaresinde her çeşit boyası ve yardımcı maddelerini sizler için imal etmektedir.

İşte ispatı...

CBS plastik boyaları her zevke uyan cazip renkleri ve üstün kalitesiyle evinize, büronuzu hasılı bulunduğuınız, çalışığınız her yere canlılık kazandırır.

BELCO sellülozik boyası çeşitleri dünya sellülozik boyası sanayiine

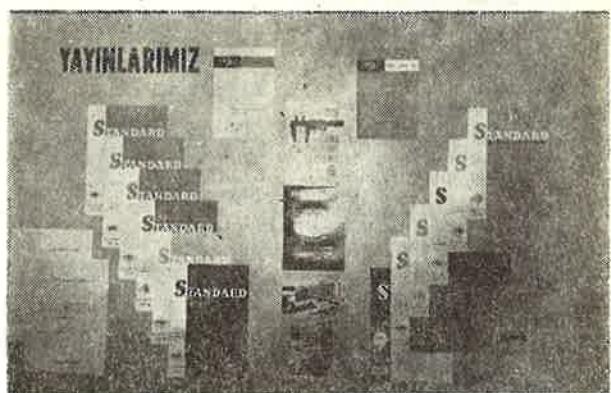
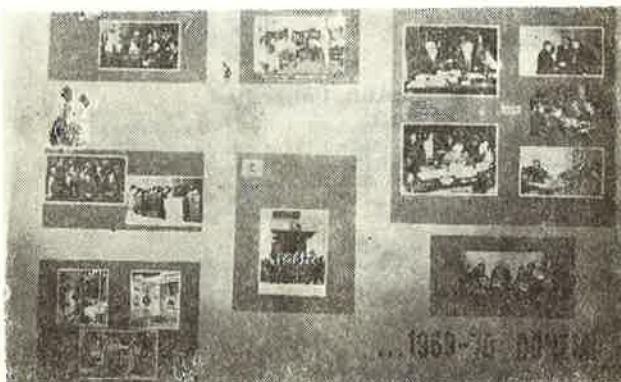
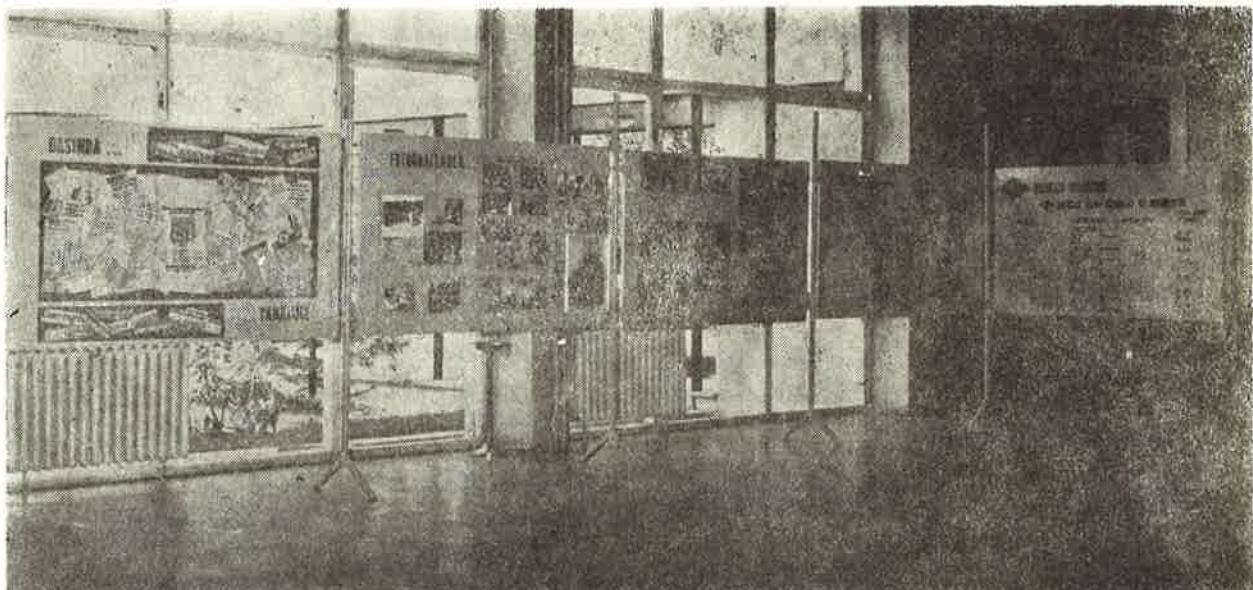
yepenli bir sistem, yepenli bir kalite getirmiştir. Bütün Batı ülkelerinde olduğu gibi yurdumuzda da tercihle tatbik edilmektedir.

DAHA İYİSİ YOKTUR

ÇAVUŞOĞLU BOYA SANAYİİ – İSTANBUL
KARAKÖY, FERMENECİLER NO. 56 – 58 TEL: 49 67 10 (BÖRT HAT)

X. GENEL KURUL MÜNASEBETİLE DÜZENLENEN SERGİDEN GÖRÜNÜSLER

TSE MARKASI GELİŞMİŞ

MARKASI ALAN FİRMALAR VE HANÜMLERİ

FİRMA	HANÜM	HANÜM ÜÇÜ	STANDART
TES	TS-26	TS-212	
SÖYTİ		TS-450	
KAYE			TS-58
TEK			
NİC			
KALP			
AM			
SİYAH			
ETİ			
VİDEA			
ASİLT			
ASİ			
TS-102			
TS-375			
TS-37			
TS-308			
TS-304			

TSE X. GENEL KURULUNA KATILAN ÜYELER

I — TEMSİLCİ ÜYELER

A GRUBU

1 — Ankara Üniversitesi :

Fen Fakültesi
Ziraat Fakültesi
Prof. Dr. Enis ERDİK
Prof. Dr. Sabahattin ÖZBEK
Doç. Dr. Turan GÜNEŞ

2 — Atatürk Üniversitesi :

Ziraat Fakültesi
Doç. Dr. Ziya ALKAN

3 — Ege Üniversitesi :

Ziraat Fakültesi
İktisadi ve Ticari Bilimler
Fakültesi
Prof. Dr. Reşit SÖNMEZ
Doç. Dr. Nezih SÖNMEZ

4 — İstanbul Üniversitesi :

Fen Fakültesi
İktisat Fakültesi
Orman Fakültesi
Prof. Dr. Salt AKPINAR
Prof. Dr. Haluk CILLOV
Doç. Dr. Yılmaz BOZKURT

5 — İstanbul Teknik Üniversitesi :

Elektrik Fakültesi
İnsaat Fakültesi
Kimya Fakültesi
Maden Fakültesi
Makina Fakültesi
Mimarlık Fakültesi
Prof. Hasan ÖNAL
Prof. Bekir POSTACIOĞLU
Prof. Dr. H. CİVELEKOĞLU
Prof. Dr. Veli AYTEKİN
Prof. Selahattin ANIK
Prof. Sedat GÜREL

6 — Orta Doğu Teknik Üniversitesi :

Elektrik Mühendisliği Bölümü
İnsaat Mühendisliği Bölümü
Maden Mühendisliği Bölümü
Makine Mühendisliği Bölümü
Mimarlık Fakültesi
Mühendislik Fakültesi
Dr. Davras YAVUZ
Prof. Asım YEĞİNÖBALI
Prof. Dr. Hayri ERTEM
Prof. Dr. Sadık KAKAC
Mete TURAN
Prof. Dr. İlhan ONUR

7 — İktisadi ve Ticari Bilimler Akademileri :

Ankara Akademisi
Eskişehir Akademisi
İstanbul Akademisi
Doç. Dr. Necdet ÖZDEMİR
Doç. Dr. Suat MIRZA
O. Muammer KOCAOĞLU

8 — İlim Müesseseleri :

A. Ü. Siyaset Bilgiler Fakültesi
İskan ve Sehircilik Enstitüsü
Başbakanlık Atom Enerjisi
Komisyonu
Devlet Güzel Sanatlar
Akademisi
Devlet Mühendislik ve
Mimarlık Akademisi
Gıkur, Gn. P. P. ARGE
Dairesi Başkanlığı
İhracatı Geliştirme Etüt
Merkezi
İstanbul Teknik Üniversitesi
Makina Fakültesi İşi Tekniği
ve Ekonomisi Araştırma
Enstitüsü
İstanbul Teknik Üniversitesi
Makina Fakültesi Makina Mal-
zemesi ve İmal Uşulleri Ens.
titüsü
İstanbul Teknik Üniversitesi
Mimarlık Fakültesi Yapı Aras-
tırma Kurumu
İstanbul Teknik Üniversitesi
Türk Elektroteknik Kurumu
İstanbul Teknik Üniversitesi
Makina Fakültesi Ziraat Maki-
naları Muayene ve Araştırma
Merkezi
İstanbul Üniversitesi İşletme
Fakültesi İşletme İktisadi Ens.
titüsü
Millî Produktivite Merkezi
Orman Genel Müdürlüğü Or-
mancılık Araştırma Enstitüsü
Robert Kolej
Tekel Genel Müdürlüğü Tekel
Enstitülerini Müdürlüğü
Türk Loydu
Türkiye Bilimsel ve Teknik
Arastırma Kurumu
Dr. Esref Zeki AKA

9 — Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği :

Elektrik Mühendisleri Odası	Dr. M. ÇETİNÇELİK
Gemi Makinalar İşletme	Cevdet AYDEMİR
Mühendisleri Odası	Hikmet SERTBAS
Gemi Mühendisleri Odası	Nedret UTKAN
Harita ve Kadastro Mühendis- leri Odası	
İnşaat Mühendisleri Odası	M. Asri ÜNSÜR
Kimya Mühendisleri Odası	Rüştü ÖZAL
Maden Mühendisleri Odası	Prof. Dr. Tarık G. SOMER
Makina Mühendisleri Odası	Hasan MUMCU
Mimarlar Odası	Kemal TATAROĞLU
Orman Mühendisleri Odası	Prof. Dr. R. KAFESCİOĞLU
Ziraat Mühendisleri Odası	İsmet ÖZTUNALI
	Hasan Tahsin EROL

B GRUBU

1 — Bakanlıklar :

Başbakanlık	Muzaffer UYGUNER
Bayındırlık Bakanlığı	S. Tuğrul CEMALİĞİL
Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı	
Gençlik ve Spor Bakanlığı	Ali ORHON
Gümrük ve Tekel Bakanlığı	Cevat NECİBOĞLU
İmar ve İskan Bakanlığı	Adil BALANTEKİN
Köy İşleri Bakanlığı	İsmail DEVLETKUSU
Milli Eğitim Bakanlığı	Tuna TUNAMAN
Milli Savunma Bakanlığı	Saip DEVELİ
Orman Bakanlığı	M. İrfan ÖZACAR
Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı	Özdemir İ. DEMİRTAŞ
Sanayi Bakanlığı	Dr. Cemal ALAGÖL
Tarım Bakanlığı	Necat TÜRKBAŞ
Ticaret Bakanlığı	Ömer BUCUKOĞLU
Turizm ve Tanıtma Bakanlığı	M. Fethi ARIEMRE
Ulaştırma Bakanlığı	Naci ATAKENT
Başbakanlık Devlet Plânlama Teskilatı Müsteşarlığı	Adil SÖZMEN
	Mehmet Yılmaz ARIYÖRÜK

2 — Teşekküler :

Antalya Pamuk, Narenciye ve Muz T.S.K. Birliği	Mahmut SÖNMEZ
Azot Sanayii T.A.S. Genel Müdürlüğü	Nihat DURUMAN
Cukurova Pamuk T.S.K. Birliği	Hayri HATİPOĞLU
Denizcilik Bankası T.A.O. Genel Müdürlüğü	Ali HAYDAROĞLU
Devlet Malzeme Ofisi Genel Müdürlüğü	Bahattin AKPINAR
Devlet Su İşleri Genel Müdür- lüğü	Kadir ÖRENÇİK
Elektrik İşleri Etüt İdaresi Genel Direktörlüğü	Mücteba BUHARALILAR
Et ve Balık Kurumu Genel Müdürlüğü	Kemal YALMAN
Etkbank Genel Müdürlüğü Fındık T.S.K. Birliği	Nurettin NORMAN
Gül ve Gülayış T.S.K. Birliği	Hallı BASOL
Güneydoğu Fıstık T.S.K. Birliği	A. Fatih YAĞCI
İller Bankası Genel Müdürlüğü	Feridun DEMSOY
İzmir Üzüm, İncir pamuk ve Zeytinyağı T.S.K. Birliği	Münir ALPSOYLU
Karayolları Genel Müdürlüğü	A. CELENGİL
Maden, Tektik ve Arama Enstitüsü Genel Direktörlüğü	Celalettin DURSUN
Makina ve Kimya Endüstri Kurumu Genel Müdürlüğü	Kenan MANİOĞLU
Petrol Ofisi Genel Müdürlüğü	Cevat VURAL
PTT İşletme Genel Müdürlüğü	Mertol OLGUŞSOY
Sümerbank Genel Müdürlüğü	Armağan BİGAT
Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğü	Ferit ÖZGİRGIN
TOBB İletmesi Genel Müdürlüğü	Rahim OKTAY
	Cemal ÜNER

T. C. Ziraat Bankası Genel
Müdürlüğü
Türkiye Cemento Sanayii
T.A.S. Genel Müdürlüğü
Türkiye Demir ve Çelik İşlet-
meleri Genel Müdürlüğü
Türkiye Emlâk ve Kredi Ban-
kası Genel Müdürlüğü
Türkiye Kömür İşletmeleri
Kurumu Genel Müdürlüğü
Türkiye Petrolleri A.O. Genel
Müdürlüğü
Türkiye Selüloz ve Kağıt
Fabrikaları İşletmesi Genel
Müdürlüğü
Türkiye Seker Fabrikaları
A.S. Genel Müdürlüğü
Türkiye Ziraat Donatım Kuru-
mu Genel Müdürlüğü

C GRUBU

1 — Türkiye Ticaret Odaları, Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği :

Ömer GÜRİŞ
Hami KARTAY
M. BÜYÜKARPACI
N. Kemal SAVUN

2 — Ticaret Odaları :

Adana Ticaret Odası
Ankara Ticaret Odası
Aydın Ticaret Odası
Denizli Ticaret Odası
Eskişehir Ticaret Odası
İstanbul Ticaret Odası

İzmir Ticaret Odası
Kayseri Ticaret Odası

3 — Sanayi Odaları :

Adana Sanayi Odası
Ankara Sanayi Odası
Ege Bölgesi Sanayi Odası
Eskişehir Sanayi Odası
İstanbul Sanayi Odası

4 — Ticaret ve Sanayi Odaları :

Adapazarı Ticaret ve Sanayi
Odası
Antalya Ticaret ve Sanayi
Odası
Bursa Ticaret ve Sanayi Odası
Edirne Ticaret ve Sanayi Odası
Erzurum Ticaret ve Sanayi
Odası
Gaziantep Ticaret ve Sanayi
Odası
Giresun Ticaret ve Sanayi
Odası
İsparta Ticaret ve Sanayi
Odası
İskenderun Ticaret ve Sanayi
Odası
İzmit Ticaret ve Sanayi Odası
Karabük Ticaret ve Sanayi
Odası
Konya Ticaret ve Sanayi Odası
Kütahya Ticaret ve Sanayi
Odası
Mersin Ticaret ve Sanayi
Odası
Rize Ticaret ve Sanayi Odası
Samsun Ticaret ve Sanayi
Odası
Sivas Ticaret ve Sanayi Odası
Trabzon Ticaret ve Sanayi
Odası

Behzat YOL
Şüleyman UZUN
İzzet DURU
Alim AYDIN
Nuri ERİKOĞLU
İsmet ELDEM
Kemal BİNGÖL
İsmail GÖKSU
Mehmet ECE
Neşet YAZGAN
Hasan GÜVEN
Ahmet AFSAROĞLU
M. ÖZCİLİNİR

Bahtiyar OLGUN
Mümin ERKUNT
S. Sırrı SAHİN
Enver SELAY
İsmail YILMAZ
Ömer ALAGEYİK
Asım KOCAABIYIK
Paruk GÖNEL

Osman ERKAYA
Enver AK
Kazım TURGAY
Ziya ALP
Ali Sırrı KUSKAY
H. SÜRMELİHİNDİ
Kaya EKMEKÇİ
Ahmet AYYILDIZ
A. Ertuğrul DENİZ
Dr. F. CİVELEKOĞLU
Hikmet ŞEHYOĞLU
Dervis SINANGİL
Turgut ERDEM
Ekrem İNAL
Nurettin KÖSEOĞLU
Necdet GÜRSEL
A. Zeki BACANAK
Müfit AKÇAY

5 — Ticaret Borsaları :

Adana Ticaret Borsası
Adapazarı Ticaret Borsası
Ankara Ticaret Borsası
Bursa Ticaret Borsası
Ceyhan Ticaret Borsası
Corlu Ticaret Borsası
Edirne Ticaret Borsası
Elâzığ Ticaret Borsası
Erzurum Ticaret Borsası
Eskişehir Ticaret Borsası
İstanbul Ticaret Borsası
İzmir Ticaret Borsası
Kars Ticaret Borsası
Kesans Ticaret Borsası
Konya Ticaret Borsası
Mersin Ticaret Borsası
Ordubat Ticaret Borsası
Tekirdağ Ticaret Borsası
Trabzon Ticaret Borsası
Uzunköprü Ticaret Borsası

Akagündüz YALTIR
Serafettin MEMIGÜVEN
Adnan ÖZERK
Süleyman ADIGÜZEL
Sabahattin YAHSİ
—
Rifat YILMAZER
Ahmet DABAK
Murat HINISLOĞLU
Zekeriya ERDOĞAN
Lütfi Sinasi EMEKLİ
Cemil KANTUR
Ömer BESE
Efendi CAMURTAS
Nazmi BASAR
Kazım KAHVECİOĞLU
Sedat GÜLERGÜN
Hasan BÜLBÜL
Mustafa PAROL
Burhan OLTAN
Mehmet PARAKİN

6 — Bankalar :

Türkiye Sınai Kalkınma
Bankası A.S.

Selim TEZGÖREN

7 — İhracatçı Birlikleri :

Doğu Vilâyetleri Canlı Hay-
van Madde ve Mahsulleri
İhracatçı Birlikleri
Ege Tütün İhracatçıları
Birliği
İstanbul İhracatçı Birlikleri
İzmir İhracatçı Birlikleri
Karadeniz Bölgesi Fındık
İhracatçıları Birliği
Mersin İhracatçı Birlikleri

Yunus GÜNES
Sani KÖSEMEN
Mücahit BÜKTAS
İsmail ONOVLUK
Ahmet T. TUNA
Nurettin ALGÜL
Alp PERSEMBE

8 — Hususi Teşekkürler :

Ereğli Demir ve Çelik Fab.
T.A.S.

Tuğrul AKTÜTAY

II — TABİİ ÜYELER

1 — Standard Hizmeti İle Görevli Bakanlıkların Bu Hizmeti Gören Daire Amirleri :

İmar ve İskân Bakanlığı Yapı
Malzemesi Genel Müdürü
Orman Bakanlığı Orman
Genel Müdürtüsü
Sanayi Bakanlığı Sanayi
Dairesi Reisi
Tarım Bakanlığı Ziraat İşleri
Genel Müdürtüsü
Ticaret Bakanlığı Standardi-
zasyon Müdürü

Mehmet AKTAN
Sahabettin ERTEM
Mehmet GÖLHAN
Osman BOYACI
Fasih ATAM

2 — Hazırlık Grupları Başkanları :

Elektrik Hazırlık Gr. Başkanı
Elektronik Hazırlık
Gr. Başkanı
İnşaat Hazırlık Gr. Başkan V.
Kimya Hazırlık Gr. Başkanı
Laboratuvar Hazırlık
Gr. Başkanı
Maden Hazırlık Gr. Başkanı
Makina Hazırlık Gr. Başkanı
Metalürji Hazırlık Gr. Başkanı
Mevzuat Hazırlık Gr. Başkanı
Mühendislik Hizmetleri Ha-
zırlık Gr. Başkanı
Tekstil Hazırlık Gr. Başkan V.
Ziraat Hazırlık Gr. Başkanı

Haydar Resit KÖK
Prof. Haldun GÜRMEN
Dr. Rahmi TOKER
Doç. Dr. Temel ÇAKALOZ
Prof. Dr. Tarık G. SOMER
Taceettin ATAMAN
Cemal ÜNER
Feyzi ÖZİL
Faruk A. SÜNTER
Celal İMRE
Ferit ÖZGİRGİN
Prof. Dr. Sabahattin ÖZBEK

3 — TSE Eski Yönetim Kurulu Başkanları :

Faruk A. SÜNTER

KILIÇOĞLU

Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi

SERMAYESİ : 15.200.000,—

E S K İ S E H İ R

Kiremit, Tuğla ve Ateş Tuğla Fabrikası

Her Nevi Kiremit, Tuğla
ve Ateş Tuğlaları

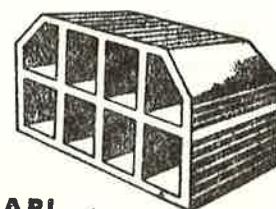
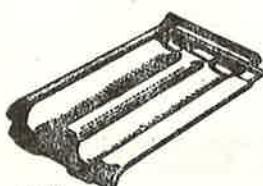
En iyi kaliteli mallariyle daima

müsterilerinin emrindedir

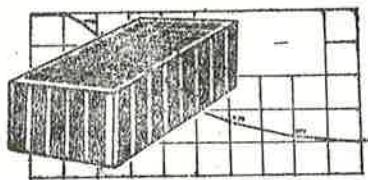
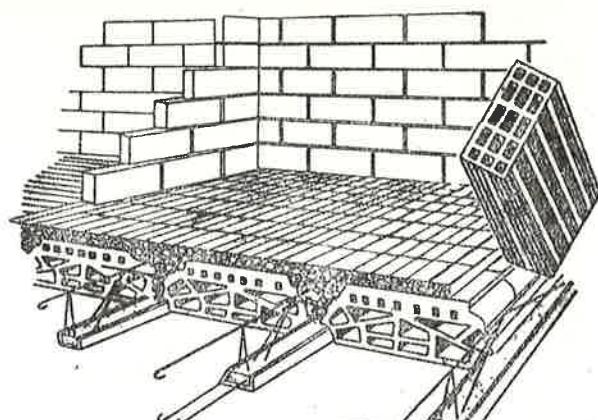
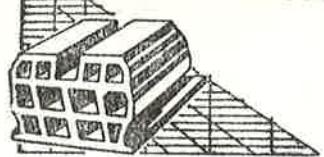
ADRES : Posta Kutusu 7
İnönü Caddesi No. 59
Eskişehir

Telgraf adresi : KİREMİT
Telefon No. : 13 64 - 2105

Standard — 76

TUĞLA KİREMİT VE ASMOLEN FABRİKALARI

SATIŞ ŞUBELERİ :

İSTANBUL Meclisi Mebusan Cad. Arhan Selçuklu - İstanbul
☎ : 49 58 02 - 44 81 29

KADIŞÖY MühürdarFuat Bey Sokak Tales İş Hanı kat 1
Kadıköy - İstanbul   ☎ : 36 12 42 - 36 48 98

UMUM MÜDÜRLÜK

Meclisi Mebusan Cad. Arhan
Selçuklu - İstanbul
☎ : 49 79 56 - 49 74 14

1969-70 Döneminde

Türk Standardları Enstitüsü'nün Faaliyetleri

TSE'NİN X. GENEL KURULUNA SUNULAN FAALİYET RAPORUNDAN ÖZETLER

TSE'NİN 1969/70 DÖNEMİ ÇALIŞMALARINI, GENEL KURULA SUNULAN FAALİYET RAPORUNDADA AÇIKLANMIŞTIR. GEÇEN YILLAR OLDUĞU GİBİ, BU YIL DA, GENEL KURUL ÜYESİ OLMAYAN OKURLARIMIZ İÇİN BU RAPORUN BİR ÖZETİ AŞAĞIDA VERİLMEKTEDİR :

«Türk Standardları Enstitüsü'nün bu toplantı mutlu yıl dönümlerine rastlamaktadır. Bildiğiniz gibi, memleketimizde standardizasyon hareketinin başlangıcı olan 1705 sayılı Kanun 1930 yılında kabul edilmiştir. Böylece bu yıl, Cumhuriyet devrinde standardizasyonun kabul edildiğinin 40'inci yıl dönümüdür.

Türkiye Odalar Birliği bünyesinde kurulmuş olan Türk Standardları Enstitüsü de, ISO ve IEC'ye 1955 yılında üye kabul edilmiştir. Bu yıl Türkiye'nin milletlerarası standard alanında yer almışın da 15'inci yıl dönümüdür.

Düger taraftan, yine TSE'nin 132 sayılı Kanunla kamu kurumu olarak memleket standardlarını hazırlayan tek organ niteliğini kazanmasının da 10'uncu yıl dönümüdür.

Değerli Genel Kurulumuz işte bu üç mutlu yıl dönümünü kutladığımız bir zamanda işe başlamaktadır.»

BİRİNCİ BÖLÜM

Standard Çalışmaları

Yurdumuzda standardlaşmanın önem kazandıkça bu yola gitmekteki zorunluluğu daha iyi kavrayan türetici ve imalatçılarımız, Türk Standardlarının uygulanmasından ne ölçüde yararlanacaklarını anlayan tüketicilerimiz, standardizasyonla ilgili sorunlarını Enstitümüze getirir olmuşlardır.

O kadar ki, bunlar arasında mallarını gerçek anlamıyla değerlendirmek, elverişli bulduğu herhangi bir mali ihraç etmek, memleketi tasarladığı sanayi müessesesini kurmak isteyenlerden başlayarak mezuniyet ve doktora tezini hazırlamakta bulunan bilim adamlarına ve öğrencilere varincaya kadar değişik mesleklerde vatandaşlarımız da sık sık Enstitümüze başvurmaktadır.

116 YENİ TÜRK STANDARDI KABUL EDİLDİ

Enstitümüz bu dönemde daha 116 Türk Standardı çıkarmayı başarmıştır.

(Bu bölümde, TSE tarafından geçen dönemde kabul edilen yeni standardların numara ve adları verilmektedir).

ÜZERLERİİNDE ÇALIŞILAN KONULAR

★ Gülyağlarında üç yıldan beri sürdürülerek araştırmalarımız sonuçlandırılmış, bunlara dayanılarak «Türk Gülyağları» standard tasarısı hazırlanmıştır.

★ Memleketimizde geniş potansiyeli olan hayvancılık dalında, kasaplık canlı hayvan ve gövde etlerinin standardları tamamlanmış, faaliyet dönemi sonlarına doğru salam, sosis, sucuk, pasturma ve kavurma gibi et mamulleri ele alınarak teknik komiteleri kurulmuş, bunlarda standard tasarıları kesin şekillerini almıştır. Hayvanlarımızın gelişmesine olumlu katkılar yapacağı bilinen karma yemler, işleyeceğimiz ilk konular arasındadır.

Büylelikle canlı hayvan, et ve et mamulleri üretmemiz, insan sağlığı ve ekonomi şartlarına uygun bir düzene sokulmuş olacak ve ihracatımızın artırılmasında bu çabaların şüphesiz faydalı olacaktır.

Raporumuzun 4 sayılı ekinde adları ve standardlaşmanın hangi safhalarında bulundukları görülebilir.

Bundan başka geçmiş yıllarda da hatırlayacağınız üzere, milletlerarası ortak standardları hazırlayan teknik komiteleri memleketimize dâvet etmek yolunu da tutmuş bulunmaktayız. Bu toplantılarla kalabalık ve kuvvetli heyetlerle katılmak ve millî haklarımıza gereği gibi savunmak fırsatı bulduğumuz kadar, aynı alanlardaki dünyanın itibarını kazanmış ithalatçıların da yurumuza gelmeleri sağlanmak suretiyle ihracatımızı geliştirecek ortamları hazırlamı olmaktadır.

Geçen ayın ilk günlerinde sona eren findik ve antep fistığı toplantısı, bu şekilde gerçekleştirilmiştir. Başka yerli

ürünlerimize ait benzer komitelerin Türkiye'de toplantıları hususunun da programlaştırılmış olduğunu bilgilerine sunuyoruz.

(Bu bölümde, geçen dönem raporunda yer alan bazı konularla ilgili çalışmalarla degeinilmiştir).

Türk Standardlarının hazırlanma ve uygulanmalarında kaydedildiği görülen ilerleme ve başarıları; bu hizmete gönül bağlamış ihtisas kurullarımızla aynı yolda Enstitümüze değerli yardımımızı esirgemeyen resmi ve özel kuruluşlarımıza borçluyuz.

Onun için raporumuzun standard çalışmaları bölümünü kendilerine ayrı ayrı teşekkürlerimizi sunarak bitiriyoruz.

İKİNCİ BÖLÜM

Lâboratuvar Hizmetleri

Lâboratuvarlığımızın her bölümündeki çalışmaları aşağıda ayrı ayrı bilgilerine sunuyoruz :

ZAYIF VE KUVVETLİ AKIM ELEKTRİK LÂBORATUVARLARI

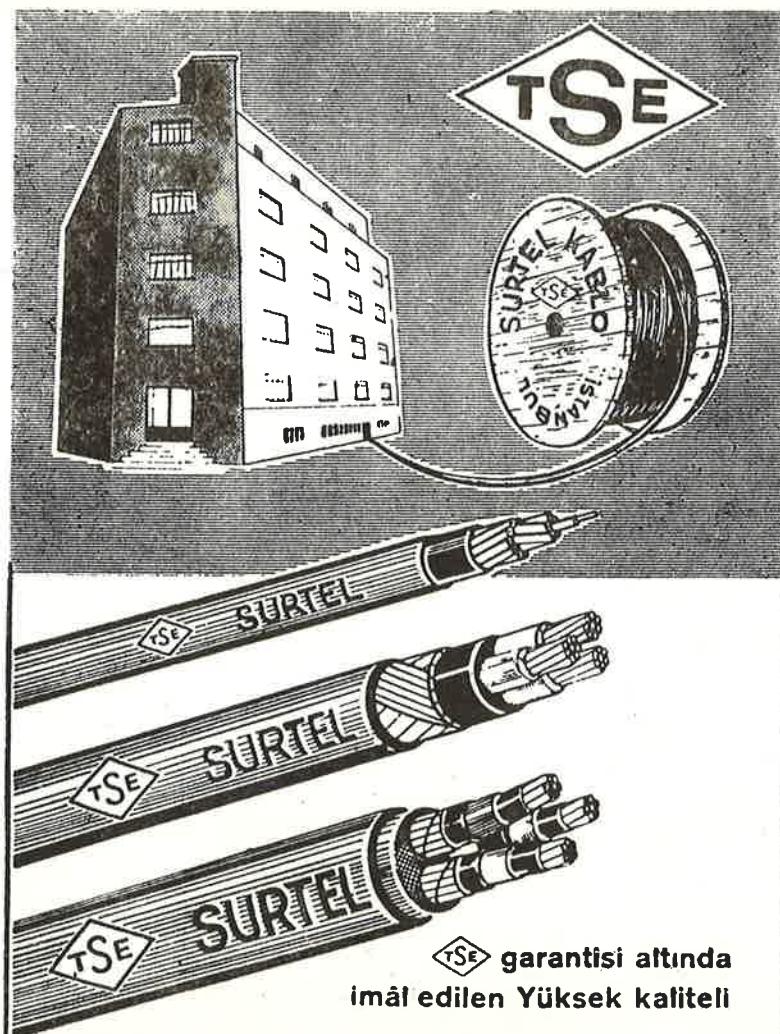
Elektrik lâboratuvarlığımızın bu dönemde çalışmaları; daha çoğu Enstitümüzden mamulleri koyma izni almış bulunan veya bu dileklerini yeni bildiren firmalarda yapılan inceleme ve deneyler üzerinde yoğunlaşmıştır.

Resmi ve özel sektörlerin istedikleri özel tâyinleri ve kontrol muayenelerinde de zamanla artış olmuştur.

Yukarıda açıkladığımız faaliyetlerin özétlerini veriyoruz :

A — Yürürlükteki Marka Anlaşmalarına İlişkin Hizmetler :

Geçen dönemlerde Enstitümüzden TSE markasını kullanma izni almış bulunan HEICO, SURTEL, TÜRK KABLO, TÜRK SIEMENS firmalarının sözleşmeleri dışında yeni yapmaya başladıkları mamulleri de, müracaatları üzerine gerekli deneylerden geçirilmiş ve standardlarına uygun bulunarak sözleşmeleri kapsamına alınmıştır.

SURTEL

enerji kabloları

Türk standartları enstitüsünün kalite belgesini taşımaktadır.
o/o 100 Türk sermayesi ile kurulmuş SURTEL fabrikasının
KABLOLARINI GÜVENLE KULLANABİLİRSİNİZ.

MÖHİMDİR, LÖTFEN DİKKATLİ BULUNUNUZ!

Kablolarımızın üzerinde bulunan SURTEL KABLO etiketi bazı
satıcılar tarafından çıkartılarak şirketimizin imalatı olmayan baş-
ka kablolarda kullanılmakta olduğu tespit edilmiştir. Kablolara-
mızın alırken üzerlerinde bulunan Kabartma SURTEL markasına
bilhassa dikkat edilmesini ehemmiyetle rica ederiz.

SURTEL fabrikası, mamullerine karşı gösterilen büyük ilgiden
kıvanç duyar ve feşekkür eder.

SURTEL KABLO SANAYİ

Anonim Şirketi

Bankalar, Okçu Musa Cad. No. 80

Karaköy - İstanbul

MERKEZ Tel: 44 65 83 - 49 97 90

FABRIKA Tel: 47 15 43

TELGRAF: Surkablo İstanbul

B — Yeni Yapılan Markamızı Kullanma Anlaşmaları :

ARÇELİK A.Ş. ve PROFİLO (AEG)
Sanayii A.Ş.'nin; TSE 87'ye uygun ev tipi elektrik bузdolapları ve TSE 290'a uygun ev tipi elektrikli çamaşır makineleri muayene ve deneylerden geçirilerek uygunlukları anlaşılması olduğundan marka kullanma izni verilmiştir.

KAVEL Kablo ve Elektrik Malzemesi A.Ş.'nin; TS 212'ye uygun enerji kabloları ve Y tipi kabloları aynı şekilde muayene ve deneylere tabi tutulmuş ve sonuçların uygun çıkması üzerine bu firmaya da TSE markasını kullanma izni tanınmıştır.

C — Resmi ve Özel Sektör İstekleri Üzerinde Yapılan Özellikle Tayinler ve Kontrol Muayeneleri :

1 — Akü deneyleri :

Sanayi Bakanlığı ve Karayolları Genel Müdürlüğü'ünün gönderdikleri aküler üzerinde TS 12'de gösterilen deneyler uygulanmış ve sonuçlarını belirten raporları verilmiştir.

2 — Ampul deneyleri :

Sanayi Bakanlığı kontrolörlerinin piyasalarından topladıkları ampuller TS 278'e göre muayene edilmiş ve deneylerden geçirilmiş, raporları sunulmuştur.

3 — Kablo deneyleri :

Silâhî Kuvvetlerimiz, İETT, Sular İdaresi ve EGO gibi belediyelere bağlı kuruluşlardan gönderilen kabloların TS 38 ve TS 212'ye göre muayene ve deneyleri yapılmış, sonuçlarını bildiren raporlar ilgililere ulaştırılmıştır.

İNŞAAT, MAKİNA VE METALLÜRJİ LABORATUVARLARI

Lâboratuvarlarımızın bu bölümünde çimento, beton ve ahşap malzeme deneylerinin yapılabilmesi için kendi personel ve imkânlarımızla rutubet, klima, odalarla tesis edilmek suretiyle önemli bir ihtiyacımız daha tamamlanmıştır.

Buna ilâveten TSE markasını kulanma istekleri karşısında gerekli işlemelerin yapılabilmesi bakımından ihtiyac görülen bazı makine ve teçhizat da ayrıca dışarıdan getirilmiştir.

Makina Atölyesi Faaliyetleri

Makina atölyesi, faaliyetlerini bu dönemde oldukça genişletmiş bulunmaktadır. Kadroya eklenen bir makina taknisini yönetiminde lâboratuvarlarımız için çeşitli deney aparatlari yapılmış ve bunlar dışında Enstitümüzün muttaq olduğu bazı tesisler de tamamen kendi imkânlarımızla kurulmuştur.

KİMYA GRUBU LABORATUVARLARI

1 — TSE Markasını Kullanma İstekleri:

— Asbestli Çimento Boru yapan «Ankara Çimento ve Asbestli Boru Fabrikası», «Eternit Asbestli Boru Sanayii» ve «Siperlit Asbestli Boru Sanayii» müesseselerinin müracaatları üzerinde herbirinin imalât yerleri, teşkilât ve imalât kontrol imkânları incelenmiş, alınan mamül numuneleri üzerinden

de TS 102 sayılı «Basınçlı Sivi İleten Asbestli Çimento Boru ve Boru Özel Parçaları» standardında gösterilen deneyler yapılmış ve her üç firmaya ait mamüllerin tümünden olumlu sonuçlar alınmakla Enstitümüz ve dilekçiler arasında varılan anlaşma gereğince kendilerine TSE markasını kullanma izni verilmiştir.

— «Ege Sanayii» A.Ş. nin de aynı istekte bulunması üzerine yukarıda belirtilen şartlar altında yapılan incelemelerden sonra alınan mamül numuneleri, TS 374 sayılı «Egeler» Türk Standardına göre muayene ve deneylere tabi tutulmuş ve olumlu sonuç alınmış, bunun üzerine Enstitümüz ile firma arasında sözleşme yapılarak markamızı kullanma izni verilmiştir.

— «KALEFLEKS» Sanayi A.Ş.'nin yapmakta bulunduğu asbestli sıvıftan PVC yer dösemelerine TSE markasını koymak istemesi üzerine imalât yerinde ve TS 624'e göre yapılmış mamüller üzerinde aynı işlemler tekrarlanmış, olumlu sonuç alınarak dilleği yesine getirilmiştir.

— İmalâtçı bir firma TS 616 sayılı «Havagazı, Doğalgaz, LPG Ocakları, Fırınları ve Ocaklı Firınları» standardına göre yaptığı havagazı fırınları ve ocaklılarına TSE markasını koymak istediginden gerekli işlemlerle deneylerin yapılmasına geçirilmiştir.

2 — Yayımlanmış Türk Standardlarına Uygunluk Muayeneleri :

— Sanayi Bakanlığı'nın gönderdiği sabun numuneleri, 315 sayılı Sabun Normları Tüzüğünde gösterilen testlerden geçirilmiş ve alınan sonuçlar raporla arzedilmiştir.

— Yine aynı Bakanlıkta gelen derten numuneleri, TS 518 «Alkil Sulfat ve Alkil Aril Sulfonat tipi Sentezik Deterjanlar» standardına göre denenmiş, olumlu sonuç alınamaması üzerine piyasadan toplanan başka deterjanlara da aynı testler uygulanmış ve çoğu bozuk çıkmakla keyfiyyetten Bakanlığa da bilgi verilmiştir.

— İzmit Bölge Sanayi Müdürlüğü'nün gönderdiği dikiş ve dantel iplikleri, TS 606 «Dikiş Nakış ve Dantel İpliği» standardına göre muayene edilecek sonucu Sanayi Bakanlığına sunulmuştur.

— Makine Mühendisleri Odasından gönderilen kompresör hortumu, seramik ve dökme demir lavabo numuneleri, ilgili standardlarına göre muayene ve testlere tabi tutulmuş, düzenlenen raporları verilmiştir.

3 — Laboratuvar Çalışmalarına Dayanılarak Yapılan Standardlar :

Önemli ihracat mallarımız arasında bulunan gülayağlarımızın standartlaştırılması amacıyla 3 yıldır üretim mevsimlerinde Isparta ve Burdur'a gönderilen hey'telerimizin mahalli fabrika ve köylü gülayağlarından aldığı gülayağları numuneleri üzerindeki araşturma ve çalışmalarımız tamamlanmış ve gülayağlarımızın özellikleri tesbit edilerek bu değerlere göre Türk gülayağları standard tasarısı meydana getirilmiştir. Tasarı, Kimya Hazırlık Grubumuzda incelenmektedir.

4 — Standardlar Hakkında İstenilen Mütalâalar :

Makina Hazırlık Grubunun üzerinde çalıştığı «Galvanizli Düz ve Oluklu Saçlar» standardındaki deneyler, laboratuvarlarımıza yapılmış ve sonuçları Gruba iletilmiştir.

«Pulluk Uç Demirleri» standardının hazırlanmasında yer alacak değerleri tesbit etmek amacıyla yerli ve yabancı pulluk uç demirlerinden alınan numuneler gerekli muayene ve testlerden geçirilmiş, elde edilen değerler raporla Gruba sunulmuştur.

«Oluklu Mukavva, Karton Kutular» standard tasarısının hazırlanabilmesi için ilgili müesseselerden getirilen resmi ve özel sektörde ait kutu numuneleri; karton ve kutu halindeki özeliklerini tesbit için denenmiş ve sonuçlarını gösteren raporları düzenlenmiştir.

«Sun'i Işık Haslığı» standardının ön tasarısı, laboratuvarımızdaki aletten ve standard renklerden yararlanmak suretiyle hazırlanmış ilgili Gruba iletilmiştir.

5 — Resmi ve Özel Sektörün Satın Almaları İçin İstedikleri Özellikle Tayinleri

— Karayolları Genel Müdürlüğü, alacağı Parka numunelerini,

— Devlet Malzeme Ofisi Genel Müdürlüğü, alacağı daktilo şeridi, cilt bezî, murekkep ve telefon bant numunelerini,

— Etibank Şebeke Tesis Dairesi Başkanlığı, alacağı çelik konstrüksiyon, galvanizli parçalar, demir direk, elek telli, galvanizli kafes teli ve beton küp numunelerini,

— Özel Firmalar alacakları çelik çubuk, topraklama levhası, sentetik elyaf ve yer kablosu numunelerini, laboratuvarlarımıza göndererek özeliklerinin tesbitini istediklerinden, bunlar gerekli deneylerden geçirilmiş ve sonuçları kendilerine raporlarla bildirilmiştir.

ÜCUNCÜ BÖLÜM

Dis Münasebetlerimiz

MİLLETLERARASI STANDARDİZASYON TEŞKİLATI

(International Organization for Standardization — ISO)

Dönem içinde Malezya'nın katılmasa karşı Orta Amerika memleketlerinin ayrılması ve Kolombiya ile Meksika'nın aidatlarını ödememeleri nedeniyle geçici bir süre için ilgilerini kesilmesi yüzünden ISO'ya üye memleketlerin sayısı 52'ye düşmüştür.

ISO Konseyinde boşalan üyelikler için yeni seçim yapılmış; Almanya, Amerika, Avustralya, Fransa, Hollanda, İngiltere, İsviçre, İtalya, Japonya, Pakistan, Peru, Polonya Sovyet Rusya ve Türkiye Konsey üyeliklerine getirilmiştir.

ISO Kongresi Mazrîk Çalışmaları

ISO Genel Sekreteri Olle Sturen ve yardımcısı Mr. Roger Maréchal

Enstitümüze gelmişler, bunların da hazır bulundukları toplantılarında Kongrenin programı ve bunun yanı sıra davet olunacak teknik komiteler tesbit edilmiş, Kongre ve teknik komitelerin rahat çalışabilmeleri yönünden Enstitümüz binasında ve hizmet alanlarında uygulanacak tedbirler görüşülmüş, karara bağlanmıştır.

Bu cümleden olarak;

Memleketimiz ve Enstitümüz hakkında gerekli bilgileri içinde toplayan bir broşür meydana getirilerek bastırılmış ve ISO Sekreteriyası kanalıyla ISO üyesi memleketlere dağıtılmıştır.

ISO'NUN ANKARA GENEL KURULU PROGRAMI KESİNLİSTE

Kesinleşen programa göre 16-29 Eylül 1970 tarihleri arasında Enstitümüzde yapılacak Genel Kurul, Konsey ve Teknik Komitelerin toplantıları sunlardır:

- ★ ISO Merkez İcra Konseyi,
- ★ Konseye bağlı Geliştirme Komitesi (DEVCO),
- ★ Standardizasyonun Bilimsel İlkerini İnceleyen Dalmış Komite (STACO),
- ★ Genel Kurul,
- ★ 1 numaralı Vida Biçimleri Teknik Komitesi ve buna bağlı 8 numaralı Vida Biçimlerinin Tayini Çalışma Grubu,
- ★ 34 numaralı Tarımsal Besi Ürünleri Teknik Komitesi ve buna bağlı 1 numaralı Numune Alma, 2 numaralı Analiz, 3 numaralı Ham Liflerin Tayini Çalışma Grupları, aynı Teknik Komitenin 4 numaralı Hububat ve Baklagiller Alt Komitesi ve buna bağlı 2 numaralı Depolama Çalışma Grubu, yine aynı Teknik Komitenin 8 numaralı Münebbih Besinler Alt Komitesi ile buna bağlı 1 numaralı Çay Çalışma Grubu,

★ 38 numaralı Tekstil Teknik Komitesine bağlı 12 numaralı Haliar İçin Deney Metodları Alt Komitesi ile buna bağlı 1 numaralı Sınıflandırma ve Terminoloji, 2 numaralı Makina Yapısı Taban Örtülerinde Deney Metodları ve 3 numaralı El Dokusu Halılar İçin Deney Metodları Çalışma Grupları,

★ 55 numaralı Biçilmiş Kereste Teknik Komitesi ile buna bağlı 1 numaralı Tahtaların Fiziksel ve Mekanik Özelliklerini Tayin İçin Deney Metodları, 2 numaralı İğne Yapraklı (Yumuşak) Ağaçlardan Biçilmiş Kereste ve 4 numaralı Kütükler Alt Komiteleri,

★ 73 numaralı Tüketiciler Sorunları Teknik Komitesi,

★ 120 numaralı Deriler Teknik Komitesi ve buna bağlı 1 numaralı Pıkkı Deri, Ham Deriler ve Postlar, 2 numaralı İşlenmiş Deriler Alt Komiteleri,

★ 122 numaralı Ambalaj Teknik Komitesine bağlı 1 numaralı Ambalaj Boyutları Alt Komitesi,

- ★ 126 numaralı Tütün ve Tütün mühümüleri Teknik Komitesi ile buna bağlı 1 numaralı Fiziksel ve Botyutsal Deneyler, ve 2 numaralı Kağıt Üzerinde Toplam Tortular Çalışma Grupları,

Genel Kurul ve Teknik Komite toplantıları ile birlikte;

«Ulaştırma ve Mal Değilimi», «Güvenlik Standardları ve Tüketiciler», «Geçiş Halindeki Memleketlerin Muhatta Oldukları Tarım Standardları», konularında panel tartışmaları yapılacaktır.

Enstitümüzün Katıldığı ISO Toplantıları

ISO İcra Komitesinin 24 Eylül 1969 tarihinde Cenevre'de yaptığı toplantı Enstitü Başkanı A. Faruk Sünter ile Başkan Vekili Celâl İmre ve Genel Sekreter Velid İsfendiyar katılmışlardır. Konseye sunulacak kadro ve bütçenin görüşüldüğü bu toplantıda ISO'ya istikrar kazandıracak olumlu kararlar alınmıştır.

ISO Konseyinin 25 - 27 Eylül 1969 tarihleri arasında Cenevre'de yaptığı toplantı ISO Başkanı olarak Faruk A. Sünter yönetmiş ve Konsey'de Enstitümüz Başkanı Vekili Celâl İmre ve Yönetim Kurulu Üyesi Kazım Turay ile Genel Sekreter Velid İsfendiyar temsil etmiştir. 14 memleketin bulunduğu toplantıda RCD Üyesi İran, Pakistan ve Türkiye ilk kez birarada yer almışlardır.

(Bu bölümde, TSE'nin de katıldığı çeşitli ISO çalışmaları hakkında bilgi verilmektedir).

MİLLETLERARASI ELEKTROTEKNİK KOMİSYONU

(International Electrotechnical Commission — IEC)

40 üyesi bulunan kuruluşun 67 teknik komitesi faaliyettedir. Yeni yayınlanan 20 tane ile birlikte rekordanın toplamı 313 olmuştur.

34'üncü Genel Kurul toplantısı; çeşitli teknik komitelerinki ile birlikte 3 - 13 Kasım 1969 tarihleri arasında Tahran'da yapılmıştır.

27 memleket ve 6 milletlerarası kuruluşan gelen delegelerin katıldığı toplantıda Enstitümüz, Elektronik Hazırlık Grubu Başkanı Prof. Haldun Gürmen'in Başkanlığı altında, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığından Ali Galip Mutdoğan, Saffet Erdem, Aytekin Yağcıoğlu, EIE'den Süheyl Elbir ve Turhan Büklümmez temsil etmiştir.

(Burada, TSE'nin de katıldığı IEC çalışmalarına değinilmiştir).

Raporun daha sonraki kısmında, TSE'nin katıldığı bulunduğu OECD, CODEX ALIMENTARIUS, RCD ve diğer milletlerarası kuruluşların çalışmaları hakkında geniş bilgi verilmekte, özellikle ECE Eksperler Grubunun TSE'de yaptığı toplantılar üzerinde önemle durulmaktadır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Teşkilât - Eğitim - Mevzuat

A — TEŞKİLAT

İkinci Beş Yıllık Kalkınma Plânının 1970 yılı İcra Programına konulan hükümlerle ihtiyarlı durumda bir kisim Türk Standardları daha mecburi kılınırken, yürürlükte bulunanların da müessis bir tarza uygulanmalarını sağlayacak çeşitli tedbirler arasında Enstitümüze bazı yeni görevler verilmiş bulunmaktadır.

Gerek bu ek hizmetlerin görülmemesi ve gerek TSE markasını kullanma izni verilmiş firmaların çoğalması karşılığında bunların imalatını yeterince kontrol edebilmek için ilgili servislerimize ve laboratuvarlarımıza sınırlı sayıda da olsa personel ilâvesi zorunlu bir hal almıştır.

B — EĞİTİM

Bu dönem eğitim çabalarımız, geçmiş yıllarda uygulanan programlarla ve dünyadaki standardlaşma faaliyetlerini, gelişmelerini inceleme yolu ile formasyonları olgunlaştırılan elemanlarımızdan yararlanmaya yöneliktilmiştir.

Bu amacımızı gerçekleştirebilmek için Sanayi Bakanlığı'nın Kayseri ve Konya'da düzenlediği kurslara katılan 50'yi aşkın Bakanlık personeline standardların hazırlanmasında ve uygulanma alanlarında yetkili uzmanlarımız öğretmenlik etmişlerdir.

Aynı şekilde Türkiye Odalar Birliği ve İstanbul Ticaret Borsasının düzenledikleri kursa katılan ve Gövde Etleri Türk Standardlarının uygulanmasında görev alacak olan 60' ekspere de elemanlarımız bu konuda aydınlatıcı bilgi vermişler ve tatbikat yapmışlardır.

C — MEVZUAT

1 — Geçen yıl Genel Kurulumuzun onayladığı «Organlar ve Personel Yönetmeliğini Tadil Tasarısı» 11.6.1969 tarihli Resmi Gazete ile yayınlanmış, yürürlüğe girmiştir.

2 — Personel Yönetmeliğimizin 33 üncü maddesine uyularak hazırlanan «Görev ve Sicil Talimatı» yürürlüğe konulmuştur.

3 — Baskı işlerimizi gereği gibi yürütmek için «TSE Baskı İşleri Talimatı» yapılmıştır.

4 — Telif haklarını ödeme ile ilgili bir Talimat meydana getirilmiştir.

5 — Enstitümüz gündüz ve gece bekçileri için özel bir Talimat hazırlıarak yürürlüğe konulmuştur.

6 — STANDARD Dergisi Talimatının bazı maddeleri değiştirilmiştir.

7 — Demirbaş Eşya ve Malzeme Talimatının bir kısım maddelerinde değişiklikler yapılmıştır.

8 — Personel Giyim Eşyası ve Tecrüzatı Talimatında gerekli görülen değişiklikler uygulanmıştır.

9 — Devir ve Teslim Talimatı üzerindeki çalışmalar devam etmektedir. (Devamı 35. sayfada)

«Tüketicilerin Sorunları» Semineri TSE'de Yapıldı

Ticaret Bakanlığı İç Ticaret Genel Müdürlüğü tarafından düzenlenen «Tüketicilerin Sorunları» semineri, Türk Standardları Enstitüsü'nün de işbirliği ile 20-22 Mayıs 1970 tarihleri arasında Enstitü Konferans Salonunda yapılmıştır.

20 Mayıs günü saat 9.30'da, yurt dışında bulunan Ticaret Bakanı'na vekâlet etmekte olan Devlet Bakanı Hüsamettin Atabaylı'nın açış konuşması ile başlayan Seminer'de ilk oturumu Ankara Belediye Başkanı Ekrem Barlas yönetmiştir. Sabah oturumunda ilk olarak Ticaret Bakanlığı İç Ticaret Genel Müdürlüğü İç Piyasalar Şubesi Müdürü Gürsel Erdem, «Memleketimizde Tüketicinin Korunması Konusundaki Kanunu Mevzuat Hükümleri ve Tüketicinin Durumu» konulu tebliğini sunmuş, sonra seminere katılanlar sira ile söz alarak, bu konudaki görüşlerini belirtmişlerdir.

Sabah oturumunun ikinci tebliğini ise, T. Odalar Birliği'nden Keval Eviyoğlu, «Tüketicilerin Menfaatlerinin Korunması İle İlgili Mevzuat ve Özel Sektör Meslekî Kuruluşlarının Bu Yöndeki Çalışmaları» konusunda vermiş, daha sonra bu tebliğ üzerinde de genel görüşme yapılmıştır.

Öğleden sonraki oturumda, İstanbul Ticaret Odası Müdürü Dr. Yıldırım Kılıç'ın, «Başka Memleketlerdeki Tüketicilerin Teşekkülerini ve Türkiye'de Uygun Bir Kuruluş Örneği»; Tarım Bakanlığı Tarım Ürünleri Pazarlama Dairesi Başkan Yardımcısı Kemal Bedestenci'nin, «Tüketicinin Teşkilatlanması Sosyal Eğitim ve Üreticilerle İlişkiler» ve O.D.T.U. İdari İlimler Fakültesi Öğretim Üyesi Dr. Güngör Tunç'un, «Reklamcılık ve Fiyatlandırma» konulu tebliğleri yer almıştır.

Bu oturumu da, Türk Kooperatifci-

lik Kurumu Yönetim Kurulu Başkanı Nusret Uzgören yönetmiştir.

İkinci günün sabah oturumu, ISO ve TSE Başkanı Faruk A. Sünter'in yönetiminde başlamıştır.

Bu oturumda, İstanbul Ticaret Odası Grup Müdürü Dr. Yıldırım Kılıç, «Tüketicilerin Menfaatlerinin Korunması Bakımından Kalite Kontrolü ve Reklam»; İstanbul İktisadi ve Ticarî İlimler Akademisi Öğretim Üyesi Doç. Dr. Ali Sait Yüksel de, «Tüketicinin Finansmanı ve Özellikle Taksitli Satış Kredileri» konularında konuşmuşlardır. Her tebliğin sonunda da genel görüşme yapılmıştır.

Oturum Başkanı Faruk A. Sünter, Milletlerarası Standardizasyon Teşkilatı (ISO) ve Türk Standardları Enstitüsü Başkanı sıfatıyla, Dr. Kılıç'ın tebliğinden sonra bir konuşma yapmış, kalite ve kalite kontrollü konularında ISO'nun çalışmaları ve TSE'nin tutumu hakkında bilgi vermiştir. Sünter konuşmasında, milletlerarası alanda tüketici sorunlarının önemli bir bölümünü, standardizasyon yoluyla çözümlemek amacıyla ISO ve IEC tarafından kurulan ISCA'nın çalışmalarına değinerek, memleketimizde kurulması öngörülen tüketici teşkilatı hakkında görüşlerini belirtmiştir.

Ticaret Bakanlığı Müsteşarı Sami Sayrun'un yönetiminde başlayan öğleden sonraki oturumda, Türk Kooperatifcilik Kurumu Genel Müdürü Celal Uzer, «Tüketicinin Problemleri ve Teşkilatlanması Kooperatifçilik»; İzmir Ticaret Odası Etüt ve İktisadi Araştırmalar Müdürü Ünver Birkan, «Tüketicilerin Kredileri» ve Maliye Bakanlığı İktisat Müşaviri Rıza Kandiller, «Büyük İllerde Fiyat Yükse-

TSE Başkanı seminerde konuşurken İşleri ve Tüketicilerin Koruma Çareleri konulu tebliğlerini sunmuştur.

Başbakanlık Müsteşarı Munis Faik Ozansoy'un yönettiği üçüncü ve son günün sabah oturumu, TSE temsilcileri tarafından hazırlanan ve Standard - tüketici ilişkilerini kapsayan üç tebliğde ayrılmış bulunuyordu.

İlk olarak TSE Başmüşaviri İbrahim Kutlutan, «Standard ve Tüketiciliye Sağladığı Faydalarda» konulu tebliğine başladı. Konuşmasının giriş kısmında, bu çok faydalı semineri düzenlediği için Ticaret Bakanlığı kutlayan Kutlutan, daha sonra standardın anlamı, tüketici sağladığı faydalarda ve Türk Standardlarının özellikleri hakkında geniş bilgi verdi.

«Tüketicinin Korunmasında Standardların Uygulanması» başlıklı tebliğde TSE Mevzuat Hazırlık Grubu Başkan Vekili Muzaffer Uyguner, Standardlara uygunluk markalarını, teorik yönden eleştirdikten sonra, bu markaların hukuk açısından önemini ve «TSE Markası» uygulamaları üzerinde ayrıntılı açıklamalarda bulundu.

Standardizasyon ve Tüketicilerin Sorunlarını ele alan son tebliğ, TSE Yayın ve Tanıtma Müdürü Taner Berkün tarafından sunuldu. «Dünyada Tüketicilerin Teşkilatlanması ve Standardizasyon» başlığını taşıyan tebliğinde Berkün, diğer ülkelerdeki ve milletlerarası nitelikteki tüketici kuruluşları hakkında bilgi verdikten sonra, bu kuruluşlar tarafından tüketiciyi korumak amacıyla uygulanan teknikler ve çeşitli saflarlarıyla Tüketiciler - Standardlar işbirliği konuları üzerinde durdu.

Kurulması öngörülen Tüketicilerin Teşkilatının, TSE ile çok yakın ilişkiler kurması ve standartizasyona büyük önem vermesi gereğini kesinlikle ortaya koymak amacıyla uygulanan teknikler ve çeşitli saflarıyla Tüketiciler - Standardlar işbirliği konuları üzerinde durdu.

Seminerin son oturumunda, T. Odalar Birliği Başmüşaviri Mahmut Seyda'nın yönetiminde, İzmir Ticaret Odası Genel Sekreter Yardımcısı Dr. Aydemir Akşin tarafından, «Tüketicinin Ekonomik Davranışları» ve İ.U. İktisat Fakültesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Ahmet Kılıçbay tarafından, «Fiyat Politikası ve Tüketicinin Korunması» konularında verilen tebliğler yer almış bulunuyordu.

Seminerin kapanış konuşmasını yapan Ticaret Bakanlığı İç Ticaret Genel Müdürü Orhan Çevik, seminer çalışmalarının bir değerlendirmesini yaparak, tebliğ hazırlayanlara, oturum yöneticilerine ve tartışmalara katılanlara teşekkür etmiştir.

Sağdan sola : Devlet Bakanı H. Atabaylı, Ticaret Bakanlığı Müsteşarı Mazlum Ataman, TSE Başkanı Sünter, Ticaret Bakanlığı Müs. Yard. Sami Sayrun ve İç Ticaret Gn. Md. Orhan Çevik seminerin açılışında

ÇİZELGE — 1
YALITMA SEVİYELERİ

Şebekenin En Yüksek Gerilimi (Efikas değer) kV	Pozitif ve negatif polariteli standard darbe dayanma gerilimi (Tepe Değeri) kV				Bir dakika süreli endüstriyel frekanslı dayanma gerilimi (Efikas Değeri) kV				
	Yalıtma aralığında		Toprağa göre ve kutuplar arasında		Yalıtma aralığında			Toprağa göre ve kutuplar arasında	
	Tam yalıtma	Azaltılmış yalıtma	Tam yalıtma	Azaltılmış yalıtma	Tam yalıtma	Azaltılmış yalıtma	İç yalıtma	Dış yalıtma	Azaltılmış yalıtma
3,6	52	—	45	—	25	—	21	16	—
7,2	70	—	60	—	35	—	27	22	—
12	85	—	75	—	45	—	35	28	—
17,5	110	—	95	—	60	—	45	38	—
24	145	—	125	—	75	—	55	50	—
36	195	—	170	—	100	—	75	70	—
52	290	—	250	—	145	—	105	95	—
72,5	375	—	325	—	190	—	140	140	—
100	520	440	450	380	250	205	—	185	150
123	630	520	550	450	310	250	—	230	185
145	750	630 520	650	550 450	370	310 250	—	275	230 185
170	860	750 630	750	650 550	440	370 310	—	325	275 230
245	1210	1035 950 860	1050	900 825 750	620	535 495 450	—	460	395 360 325
300	—	1350 1210 1035	—	1175 1050 900	—	700 620 535	—	—	510 460 395
362	—	1500 1350 1210	—	1300 1175 1050	—	780 700 620	—	—	570 510 460
420	—	1930 1780 1640 1500	—	1675 1550 1425 1300	—	1000 920 840 780	—	—	740 680 630 570
525	—	2070 1930 1780 1640	—	1800 1675 1550 1425	—	1080 1000 920 840	—	—	790 740 680 630

YENİ Standardlar

«YALITMA KOORDİNASYONU» STANDARDI

Kemal TAN
Yüksek Mühendis

Yalıtma, elektroteknikte iletmenin karşıtı olup, bilhassa yüksek gerilimde en önemli bir özellik olarak tanınmaktadır. Gerilimin yükselmesi oranında yalıtkan materyali zorlayan elektrik, yeteri yalıtkanlığın bulunmadığı noktadaki zayıf yalıtkanı parçalamak suretiyle toprağa akmakta ve istenilen yere ulaşıp kendinden beklenen hizmeti görme yerine bir felâketin yaratıcısı olmaktadır.

Alternatif akımda uzak mesafelerden büyük miktarda enerji taşınabilmesi için, taşıma devlerinin gerimleri her yıl biraz daha yükseltilmekte ve bununla orantılı olarak yalıtkanlık seviyeleri de devamlı olarak artırılmaktadır. Memleketimizde de hemen her yerde görülmeye başlıyan yüksek gerilimli enerji nakil hatlarına dikkat edileceksel olursa, 10.000 Volt için bir porselen izolatörün yalıtkanlığı yetişirken 35.000 V. da izolatörler tabak haline gelmekte ve 3 tabaklı bir zincir izolatörün, 66.000 Volotta 5 tabaklı, 154.000 Volotta 11 tabaklı ve 380.000 Voltluuk Keban hatlarında ise 22 tabaklı izolatörün yalıtkanlığı elektriği zaptedebilmektedir. Bu kısacık açıklamaya ile sayın okuyucularımıza, enerji nakil hatlarındaki zincirlerde porselen tabakları sayarak hattın gerilim seviyesini tanımlarının mümkün olabileceğiini hatırlatmış bulunuyoruz. Yine bu açıklama ile, yalıtma seviyelerinin her gerilim için değişik basamakları hakkında da ohm cinsinden olmasa da, porselen tabak sayısı ile bir fikir vermiş bulunuyoruz.

Yalıtma koordinasyonu sağlananmış bir şebekede gerilimin dalgalmalarında birçok cihaz ve tesisler harap olabileceğinden, standard bunu elektrik cihaz ve tesislerinde hasara sebep olan aşırı gerilimleri önlemek ve bunun ekonomik olarak sağlanaması hallerinde gerilim atlamlarını hasara sebebiyet vermeyecek noktalarında toplamak amacıyla, meydana getirecek tertiplerin veya alınacak tedbirlerin tümü olarak, tarif etmektedir.

Böylesce IEC 71/1967 ve IEC 71-A/162 ile ASE 3001/1964, VDE 0111-1.61, VDE 0111-12.66, UTE - C10 - 100/1967 ve 1965, TS 350 ve TS 460 dan faydalanan farak hazırlanmış bulunan Yalıtma

Koordinasyonu Standardı, Elektrik Hazırlık Grubunca olgunlaştırıldıktan sonra teknik üniversiteler, enerji ve ilgili müesseseler başta olmak üzere 86 yere, incelenmesi ve mütlâa bildirilmesi için gönderilmiştir. Bunlardan alınan mütâlâaların da ışığı altında tekrar incelenen Standard tasarısına Elektrik Hazırlık Grubunca son şekli verilmiş, tasarı bu hali ile Teknik Kurul Alt Komitesinin TSE Teknik Kurulunun tasvibinden geçerek TS 855 numara ile Türk Standardları arasında yerini almıştır.

Standardı okuyucularımıza tanıtmak için sahifelerini karıştırılmaya başlamadan önce, yüksek gerilimli elektrik şebekelerinde aşırı gerilimlerin meydana gelmesi olaylarının nedenlerini özetlemekte fayda görülmüştür. Bu aşırı gerilimler, standartda da belirtildiği gibi :

— Atmosfer olaylarından ileri gelen çoğu zaman yıldırım düşmesi olarak adlandırılan darbe aşırı gerilimlerinden,

— Endüstriyel frekanslı olayların meydana getirdiği aşırı gerilimlerden,

— Açıma ve kapamaların hasıl ettiği aşırı gerilimlerden,

— Ferro rezonans veya harmonik rezonansların ortaya çıkardığı aşırı gerilimlerden,

olmak üzere başlica 4 grup nedenle meydana gelmekte ve cihazlar şebekelerin muhtelif yerlerindeki yalıtkanları zorlasmaktadırlar.

Yalıtma koordinasyonu hakkında bu genel bilgi verildikten sonra, yeni standartımızın bir malzeme standartı olmamakla beraber yalıtkan malzeme ve teçhizat imalatçılarını yakından ilgilendirecek bir standard olduğunu da açıklamak gerekmektedir.

Standard, konu, tarif ve kapsam bölümünde, yukarıdan beri açıklamaya çalışılan konusunu tarif ettikten sonra, tarifler maddesinde: yalıtma koordinasyonu, yalıtma seviyesi, endüstriyel frekanslı dayanma gerilimi, darbe dayanma gerilimi, darbe koruma seviyesi, şebekenin anma ve en

yüksek gerilimleri, cihazlar için en yüksek gerilim, bina dışı, bina içi ve karma tesisler, dış ve iç yalıtkanlar, dış ve iç tesisat yalıtkanları, nötrü yalıtılmış şebeke, söndürme bobini ile denkleştirilmiş şebeke, topraklama katsayısi, nötrü topraklanmış şebeke, parafudr, eklatör ve koruma eklatörü, parafudrun anma gerilimi, anma boşalma akımı, boşalma ve ardı akımı ile kalıcı gerilimi, parafudr veya koruma eklatörlerinin endüstriyel frekanslı, ve darbe atlama gerilimleri, açma - kapa- ma aşırı gerilim katsayısi,

ayrı ayrı tarif edilmiştir. Bu tarifler hakkında bir fikir vermek üzere topraklama katsayısının tarifini sizlere arz etmekle yetinilecektir. Bu katsayı «bir şebekede herhangi bir cihazın yerleştirildiği yerde bir veya daha çok fazdaki toprak arızasında sağlam faz - toprak arası endüstriyel frekanslı gerilimin efikas değerinin, arza giderildikten sonra bu noktadaki fazlar arası endüstriyel frekanslı gerilimin efikas değerine oranıdır.» diye tarif edilmiş ve böylece imalatçılarla işletmecilerimiz topraklama katsayılarından standard olarak anلامası gereken hususlar kesinlikle belirtilmiştir.

Standardın 1inci maddesini teşkil eden özellikler önce yalıtma koordinasyonunun özelliğini açıkladıktan sonra koruma tertipleri ve aşırı gerilimle karşılaşacak cihazların seçimiinde ve imalinde dayanması gerekliliş aşırı gerilimlerin sınırları ve şekilleri göstermiştir. Bu alanda değişik nedenlerle ortaya çıkan aşırı gerilimlerin özellikleri ve bunlarla karşılaşacak cihazların düzenlenmesi anlamına gelen tertiplerin özellikleri anlatılmıştır. Örneğin atmosfer olaylarından ileri gelen darbe aşırı gerilimlerinin özelliğinde «... yalnız bir hava hattı girişi bulunan transformatör merkezine gelen darbe aşırı gerilimi dalgasının tepe değeri, dalganın geri dönüşü ile iki katına yükselebileceği gibi, birden fazla hat girişi bulunan merkezlerde diğer hattların empedanslarına ve sayılarına bağlı olarak, geri dönen dalga bu hattara da yayılacağından, aşırı gerilim dalgasının tepe değeri azalmış bulu-

(Devamı 35. sayfada)

ÇALIŞ - ÖVÜN - GÜVEN

Heico Fluoresant Balast ve Transformatör Fabrikası, senelerce kader ve işbirliği yapmış olan sayın ve vefakâr müşterilerine yeni başarı ve muvaffakiyetini bildirmekle şeref duyar.

Fluoresant mevzuunda senelerce söz sahibi olan fabrikamız bu kerre haklı iddiasını Türk standartlarına girerek belgelerle yalnız yurdumuzda değil bütün dünyada kendisini kabul ettimiştir. 30.12.1968 tarih 14069 nolu Türk standartları kalite belgesine haiz olan müessesemiz bu şerefte hepinizin hak ve hissesi olduğunu kabul etmektedir. Sizlere teşekkür eden fabrikamız işbirliğimizin devamlı olmasını diler.

Yüzde yüz Türk emeğiinin mahsulü olan HEICO marka Fluoresant Balastlarımız, bundan böyle HEICO markasının ve Türk Standartlarının garantisinin altında imal edilmektedir.

Hürmetlerimizle
Hayk Değirmencioğlu

PAMUĞUN ÖLÇÜME DAYANAN LİF ÖZELLİKLERİNE GÖRE OBJEKTİF OLARAK DEĞERLENDİRİLMESİ (*)

Uzun süre araştırma amacıyla yer alan pamuk muayene cihazları, son yıllarda artan ölçüde pamuk tasnifini tamamlamak üzere kullanılmaya başlamıştır.

Halen bu cihazlar seri halinde kalite değerlendirmeye sistemlerinde uygulanmak üzere, elektronik hale getirilmektedir.

Pamukta pazarlamadan, grad (degree) ve stapel (lif uzunluğu) tesbitine dayanan subjektif sistemden, yalnız ölçüme dayanan objektif sisteme dönüştürmek için, bazı sorunların çözümlemesi gerekmekte ise de, buna engel olan bütün teknik hususların, öntümükdeki yıllarda giderilmesi beklenebilir.

I — Pamuk Lif Özelliklerinin Ölçülmeleri Lützumu :

25 Yılı aşan bir süreden beri, dayanım ve incelik gibi belirli lif özelliklerinin, pamuğun eğirme yeteneği ve kullanma değerinin tesbitinde, subjektif olarak ekspertizle bulunan grad (degree) ve stapel (lif uzunluğu)'ı tamamlayıcı nitelikte olduğu anlaşılmıştır.

İkinci Cihan Savaşından sonraki yıllarda, iki yönde teknolojik gelişmeler, bu ve diğer özelliklerin dojektif olarak ölçümesinin lützumunu ortaya çıkarmıştır.

Söz konusu gelişmelerden biri, pamukta makinalı ziraata gidilmiş olması, ve yüksek verimli çırçır tesislerine geçilmesidir. Bu yeni sistemler, pamuğun görünüşünü değiştirdiği gibi, grad ve stapelle yetinilen, alışlagılmış subjektif kalite tayinini, eskiden olduğu kadar güvenilir olmaktan uzaklaşmıştır.

2 nci gelişmeli; pamuğun eğrilmesinde yeni teknolojinin girmesi, yüksek istihsal verimleri ve imalatla otomatoya geçiş yönünde olmuştur. Bu suretle, pamuğun eğirme yeteneğinin sihatlı olarak tesbiti ihtiyacı artmıştır.

Tamamen spesifik ve bir örnek lif özellikleri ile piyasaya çıkarılan sentetik liflerin rekabeti karşısında, pamuk kalitesinin daha sıhhatli tesbiti lützumu ortaya çıkmış bulunmaktadır.

Ticari amaçlar için elverişli muayene cihazları bulunmuş olsayıdı, A.B.D.'de pamuğun pazarlanması, bu muayenelerle bulunan lif özelliklerinin yer almazı beklenirdi. Ne varki, bazı cihazlarla, istenilen güvenlik ve yeterli doğrulukta, bazlarıyla de tek balya sistemi için yeteri kadar çabuk sonuç alınamamaktadır.

Diger taraftan, muayene cihazları ile deney sistemine gidilirken, ortaya diğer bazı sorunlar çıkmaktadır. Buralar, nümuneye alma, nümunelerin değişim aralığı ve ambalaj şeklidir. Aynı zamanda, ayrı ayrı lif özelliklerinin fiata inikası için realist esaslar bulunmalı ve bunda arz ve talebe yer verilmelidir.

II — Ölçülmesi gereken lif özelliklereri :

A. B. D. ilgilileri, çoğunlukla pamuğun pazarlanması bakımından, 5 özellik üzerinde görüş birliği halindedir. Anormal şartlar bir tarafa bırakılırsa, bu parametrelerle pamuğun kalitesi güvenilir şekilde tesbit edilebilir.

1) Renk :

Renk, pamuk tasnifinde önemli bir kriterdir. Pamuğun renginden, çok kere lif özellikleri hakkında bazı önemli kanıtlara varılabilir. Tarlada, yağış sonucu meydana gelen renk, uzunluk dağılımı ve dayanım gibi özelliklerini menfi yönde etkiler. Cihazlarla muayene sisteminde renk, iplik, ham bez veya pastel renklere boyanacak mamlıller için aranır. Uzunluk dağılımı ve dayanım, doğrudan doğruya deneylerle tesbit edilebileceğinden, cihazlarla muayene sisteminde renk, subjektif tasnif (Ekspertiz) sistemindeki kadar önemli olmayacağıdır.

2) Yabancı Madde :

Bu deney, balyada veya balyadan alınan nümunede, lifler dışında kalan maddeleri kapsar. Ekonomik bakımından balyanın net ağırlığı önem taşır. Bunun dışında, belirli yabancı maddeler, pamuğun işlenmesi, örnek olarak, iplikte kopmaları ve iplik düzgünliğini etkiler.

Halen pamuktaki toplam yabancı maddeyi yeterli kabuklukla tesbit eden bir cihaz bulunmamaktadır.

A. B. D.'de, esas itibarıyla yaprak miktarmı veren, optik cihazlara geçiş eğilimi görülmektedir. Bu şekil ölçüm, her balyadaki yabancı maddenin ölçümlerinde yeterli kabuklukla uygulanabilecektir. Ancak, bu sistemin,igarette, yabancı madde tayini şartlarını karşılayıp, karşılayamayacağı, bugünden kestirememektedir.

3) İncelik :

A. B. D.'de, hava akımı prensibi dayanan Micronaire ve Fibronaire, ticari amaçlar için doğruluk ve kabukluk bakımından yeterli görülmektedir. Bunlar, yalnız lif inceliğini tayin etmekle kalmayıp, bununla ilişkili olarak, pamuğun eğirme yeteneği bakımından önemli lif yüzey özelliklerini vermektedir.

Lif inceliği, pamuğun eğirme değerinin tesbiti bakımından önemli olduğunu gibi, dayanım ve görünüşünü de etkiler.

4) Uzunluk ve Uzunluk Dağılımı :

Bu husus, pamuğun önemli bir özelliği, başka bir deyimle bir özellikler kompleksi sayılabilir. Uzunluk ve uzunluk dağılımının, eğirme yeteneği, iplikin görünüşü, telef oranı, dayanım ve pamuklu mamülün dayanımı üzerinde önemli etkisi vardır.

Pamuk eksperti, taştnitte stapel uzunluğunu tesbit eder. Ancak, bu değer, aşağı veya yukarı bir tandans gösterir, çünkü ekspertizde ölçülemeyip, səbjektif olarak hisle anlaşılan diğer bazı özellikler de yansır. Bu özellik, karakter adı altında toplanabilir. Bu na ayrıca dayanım, lifler arasındaki kohezyon ve belki de liflerin uzunluk dağılımı da girer. Bu faktörler tam olarak değerlendirilmemiş için, eksperti, genellikle stapeli biraz kısa gösterme, iyi kaliteli pamukta da aksine, daha uzun gösterme eğilimindedir.

Pamuk tasnifinde eksperti bu səbjektif değerlendirmesini ortadan kaldırınca ve pamuk liflerinin dağılımı hakkında daha iyi bilgi edinebilmek için, lif uzunluğunun objektif olarak cihazlarla ölçülmüş lützumluudur.

5) Dayanım :

Bu önemli lif özelliği, genel olarak, pamuktan alınan nümuneler üzerinde Pressley veya Steloometer aletiyle muayene yanında, pamuğun varyetesi, yetiştiği bölge, olgunluk zamanında çevre şartları ve diğer tamamlayıcı bilgiler ve tecrübe dayanılarak tesbit edilir. Lif dayanımı, eğirme yeteneğini etkiler. En büyük önemi, ipliği ve bununa dokumuş bezin ve pamuklu mamülün kullanılış değerindedir.

Diger Özellikler :

Elastikiyet, liflerin sürdürmesi, olgunluk ve diğer özellikler elverişli deney metodları olsa da, pamuğun işlenmesi ve kullanılması üzerinde ancak bir derecede etki yapar. Bu özelliklerdeki farkların, pamuğun piyasaya değerini açık şekilde etkilediği şüpheli dir. Teknoloğların bu hususlarda ilgilenmeye ve bazı iplikhanelerin, kullanıcıları pamukların elastikiyet, liflerin sürdürmesi veya diğer karakteristiklerini göz önünde bulundurarak seçmeleri beklenir. Ancak, bu halde, cihazlarla ölçme esasına dayanan pazartlama sisteme girebilecek deneylerin ilâvesi beklenmemektedir.

III — Kullanılan Cihazlar :

1) Renk Ölçülmeleri :

A. B. D.'de, lif pamukta renk ölçülmesinde en yaygın cihaz Nickerson - Hunter pamuk kolorimetresidir.

Pamuk üreticileri, tüccar ve iplik hanelerde 50 den fazla cihaz bulunmaktadır. Kolorimetrenin kapasitesi saatta 500 örnektridir. Ancak, renk değerlerinin kaydedilmesi oldukça yavaş olmaktadır. Bunun önlenmesi için Moticon Control, Inc. Dallas/Teksas, değerleri otomatik olarak kaydeden bir model meydana getirmiştir ve bu suretle örnek sayısı saatta 800'e çıkmıştır.

(*) IFCAT'ın 1966 Yılında Londra'daki yıllık toplantılarında, Amerika Milli Pamuk Konseyinden George S. Buck Jr. tarafından verilen tebliğ.

Ceviren : Ferit Özgür

Memleketimizde takım sanayinin rakipsiz önderi

MAKİNA-TAKIM ENDÜSTRİSİ A.Ş. yurt ihtiyacının tamamına cevap verebilecek kapasitededir

Şirketimiz, şerit testere mevzuunda
dünyanın en şöhretli dört markasını istifadenize arzeder:

UDDEHOLM

(İsveç)

- şerit
testereeler

SANDVIK

(İsveç)

- makina
testere ağızları

MARTİN
MILLER

(Avusturya)

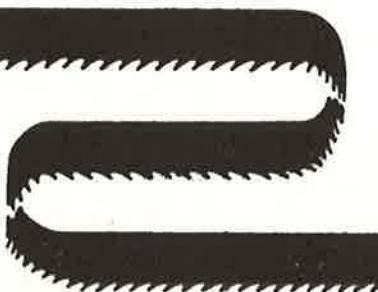
- çift ve tek kartal
(Avusturya)

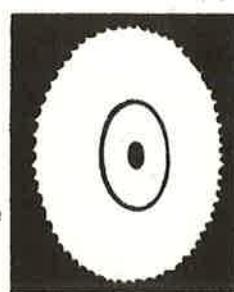
MERKUR

(Avusturya)

- şerit
testereeler

- tek kartal
- çift kartal
- merkur
- marangoz el
testeresi ve
pala testereeler
- katrak, kütük ve
daire testereeler
- kepenk yayları

ayrica

MTE MARANGOZ MAKİNA MATKAP UÇLARI

• MAKİNE TESTERESİ

MTE •

Sandvik ve
Special Germen HSS
kalitesinde
MAKİNA TESTERELERİ

- ve
- Karbon çeligi
  - Kromlu çelik
  - Krom-Volfram çeligi
  - HSS-Yüksek vasıflı
hız çeligidinden demir
el testereeleri

• EL TESTERESİ

MTE •

Memullerimizin bütün ebat ve hatvelerdeki çeşitleri derhal ve kısa vadeli olarak teslim edilemeyecektir.

DİKKAT: Makina-Takım Endüstrisi memulleri Türk Standardları Enstitüsü normlarına göre imal
edilmekte ve T. M. M. O. B. Makina Mühendisleri Odasının kalite belgesini taşımaktadır.

Acentesi:

Metal Ticaret T. A.Ş.

Tünel Caddesi, Transtürk Han 18, Karaköy, İstanbul, Tel.: 49 51 10 - Telg: NETURAŞ-İsl.

Ankara Mağazası: Çankırı Caddesi 15/A, Tel.: 11 09 82

Ege Bölgesi Testere Ağızları Acentesi: EGE REÇİNE ve NEFT SANAYİ Koll. Ştl. Fazlipaşa Bulvarı 85/1, Tel.: 38 569

Kuzey Anadolu Bölgesi Satış Mümessiliği: Gazi Caddesi 63, Samsun, Tel.: 20 52

Güney Anadolu Bölgesi Satış Mümessiliği: Atatürk Bulvarı, Burduraltı Apt. Kat 3, Adana, Tel.: 28 80

Kolorimetre, 2 değer ölçer. Yansıma ve sarı ton.

Bu değerler, pamuk, deney pencesi önüne konulduğunda, derhal okunabilir.

Cihazın doğruluğu yeterlidir. Kolorimetre, serî halde deney programı için oldukça elverişli görülmektedir. Ancak, bunun için, değerlerin basımmasının otomatikleştirilmesi lazımdır.

2) Yabancı Madde Tâyini :

Yabancı madde miktarının tâyini için, genellikle Shirley analyser ve yeni SRRL-Nor Lint Tester cihazları kullanılmaktadır. Her ikisi de pazارlama amacıyla, ticâri bir muayene sistemi için büyük bir potansiyeli haiz görülmemektedir. Halen, bir dereceye kadar elverişli olanı, optik olarak çalışmaktadır. A.B.D. Tarım Bakanlığının desteği ile Outlook Engineering Corp. Alexandra/Virginia, firması tarafından geliştirilmiştir. Bu Trash-meter, Spinnlab kanalıyla piyasaya çıkarılmaktadır. Cihaz, daha da geliştirilecektir. Halen bu cihazdan 2 tanesi bulunmaktadır. Nümune penceresinde, örneğin yüzeyi, 5 saniyede bir denenir ve 2 değer işaretlenir, biri nümunedeki döküntü sayısıdır. Bu suretle, pamuktaki yabancı maddenin cins ve miktarı hakkında bir fikir edinilmiş olmaktadır.

Trashmeter'in doğruluğu bir dereceye kadar iyidir. Ancak, yeterli sayılamaz. Pamuktaki genel renk farklılıklarını kompanse edecek şekilde döküntü değerlerinin tashihî üzerinde çalışmaktadır.

Eksperin bulduğu krad (sınıf) ile korrelasyon, daha çok Shirley Analyser ve Korrelasyon düzeltildiği takdirde ortam, cihazın piyasaya girmesine elverişli olacaktır.

3) İncelik Tâyini :

İnceliğin cihazlarla tesbiti her yerde pratîge girmiș bulunmaktadır. Bu hal, bazi teknolojileri kusursuz çalışan diğer cihazların da aynı şekilde yerleseceği görüşüne yöneltmiştir.

Eksperin yaptığı tasnifte (grad ve stapel) yalnız renk, yabancı madde ve lif uzunluğu gözönüne alınmaktadır. İncelik, eğîrme yeteneği ile direkt ilişkilidir ve pratîke, incelikteki farklılıklar, muhtelif balyalar karıştırılmak suretiyle giderilmektedir.

A.B.D.'de incelik için en önemli cihazlar Micronaire ve Fibronaire'dir ve hava akımı prensibine göre çalışırlar. Halen 500 den fazla cihaz bulunmaktadır. Fibronaire, Motion Control Inc. tarafından piyasaya çıkarılmaktadır. Fibronaire'in verimi saatta 400 örnektrir.

Bu sonuncu firma, Fibronaire'in sonuçları otomatik olarak yazması için, tasarılar üzerinde çalışmaktadır. Bu şekilde, pamukun inceliğinin ölçümleri daha ekonomik olacaktır. Hava akımı prensibi ile incelik tâyini pamuk ticaretî için yeterli doğruluktadır.

4) Uzunluk ve Uzunluk Dağılımının Ölçülmeleri :

Pamuk lif uzunluğu ve uzunluk dağılımının ticâri bakımından ölçülmesi

icin, en fazla yerleşen cihaz, Fibrograph'dır. Bu cihazdan halen 400'ü çalışmaktadır. Fibro nümune alma düzenli Digital Fibrograph, Spinnlab tarafından imâl edilmektedir. Pamugün serî halde muayenesi için, yeterli çabuklukta sonuç alınamaz. Bir kişi 2 dakikadan az bir süre içinde bir deney yapabilir. Halbuki, rutin muayeneler için tek balya sisteminde dakikada 4-5 örnek ölçülmesi lazımdır.

Fibrograph'ın doğruluğu yeterlidir. Ancak sonuçlar, özellikle deney nümunesinin hazırlanmasında, deneyi yapan kimseye göre değişir. Amerika Tarım Bakanlığına göre, Fibrograph, lif uzunluğu ve uzunluk dağılımı için yeterli bilgi vermektedir.

Digital Fibrograph'ı otomatikleştirerek, deney kapasitesini artırmak için tasarılar bulunmaktadır.

Buna rakip olabilecek yeni bir cihaz, Motion Control Inc. firmasının Length Analyser 407 tipidir.

Bu cihaz, Digital Fibrograph'dan daha küçük nümunerelerle çalışır ve daha çabuk sonuç verir. Saatta 400 deney nümunesi ölçülebilir. Fibrograph'ın işimlerla çalışmasına karşı, yeni cihaz lif demetinin yerleştirildiği bir aralıkta geçen hava ile çalışır. Nümune alınması, demetin taranması ve ölçülmesi otomatiktir.

Bu cihazda kısa bir süre önce bazı değişiklikler yapıldığı için, hentiz az sayıda satılmış bulunmaktadır.

5) Dayanım Ölçülmeleri :

Pamuk lif dayanımının önemi üzerinde herkes aynı görüşte olmakla beraber, her balyanın ayrı ayrı lif dayanımının ölçülmesi hususundaki görüşler farklıdır.

Bazı iplikçiler, varyete, pamugün yetiştiği bölge, yetişme süresindeki yağış şartları bilinirse, pressley veya Stelometer ile yapılacak denemelerle lif dayanımı üzerinde yeterli bilgi edinilebileceği, bazıları ise, her balyanın ayrı ayrı lif dayanımının ölçülmesi ve bulunan değerlerin fiata intikâl ettilmesi görüşündedirler.

Halen 1500 adet Pressley ve Stelometer çalışmaktadır. A.B.D.'de, her balyanın ayrı ayrı muayenesi için, yeterli serî bir usûl yoktur. Ortam, böyle bir usûlin geliştirilmesi için elverişlidir.

Otomatik bir dayanım ölçme cihazı modeli, Standford Research Institute tarafından geliştirilmiş olup, halen A.B.D. Tarım Bakanlığının denenmektedir. Deney, kapasitesi saatta 200 dür. Bu cihazda kopma dayanımı ve elâstîkîyet ve deney nümunesinin ağırlığı, grafikle gösterilmekte, lif dayanımının buradan hesaplanması gerekmektedir.

Bugünkü değerlendirme çalışmaları tamamlanmadıkça, SRI-dayanım ölçme cihazının daha da geliştirilerek, ticâri amaçlar için elverişli bir şekilde getirilmesi hususunda bir karara varılacak olacaktır. Ancak, ticâri model yapıldığından, bunda dayanımın otomatik olarak hesaplanması ve elâstîkîyet yanında kaydedilmesi gerekecektir.

Başa bir otomatik cihaz geliştirme imkânı, Motion Control tasarısında

görmektedir. Bu cihazın A.B.D. Tarım Bakanlığı desteği ile geliştirilmesi beklenmektedir. Bu tasarî geliştirilirse, saatta 200-400 örnek denenebilecektir.

A.B.D.'terinde, pamuk muayene cihazlarının gelişme trendi, bu sistemin en az 100.000 ve daha fazla sayıda balya için pratik olacağı esasına dayanmaktadır.

Bu da göstermektedir ki, bu gibi deneyler ancak Resmi Devlet Daireleri Üretim Kooperatifleri, büyük tüccarlar, büyük iplikhaneler ve ticâri deneme Enstitütlerine inhisar edecektir.

Bu cihazların kullanılması için, 6-8 Lâboranta ihtiyaç vardır. Her örnekteki 5 ölçüm için (incelik, uzunluk, renk, yabancı madde, dayanım) 100.000 ve daha çok balyaya göre masraf 15 Cent'ten aşağı düşürülebilecektir. Bâsit ve daha ucuz fiatlî makinalarla, kıyaslanabilir bir maliyet indirimi sağlanabilecegi zannedilmemektedir.

100.000 ve daha çok pamuk örneğinin muayenesi ve bunların muhafâzası, deneme merkezi için ayrı bir problem teşkil etmektedir. Ayrıca, bulunan sonuçların derlenip değerlendirilmesi gerekmektedir.

Pamuk grad ve stapeli yerine, bu şekilde bir değerlendirmeye gidilirse, bulunan değerlerin fiata intikâl ettilmesi gerekecektir ki, böylece, arzedilen mal değer fiyatını bulsun. Bu konu, elektronik cihazlarla çözümlenebilir.

Ancak, bu şekilde bulunan sonuçlar, alınan örneklere aittir. Bunların, balyaların tamamını temsil edip etmediği nasıl tesbit edilecektir? Ölçümlein bir anlam taşıyabilmesi için, pamuk örneği yeteri kadar homogen midir? Alıcı bulunan değerleri kabul edecek mi, yoksa balyadan yeniden nümune alınması mı isteyecektir? Pamukun özelliklerini bozmayacak bir ambalaj şekli bulunabilecek midir?

Bu sorular hentiz tam olarak çözümlenmemiştir. Ancak, bu cihazlarda denenecek nümünenin, belirli bir karışma ve hazırlamaya tabi tutulması gerekeceği kabul edilebilir. Başka bir yol, uzunluk ve dayanım gibi özellikler için deney sayısını artırmaktır. Hentiz istenilen suratte ve yeterli çalışan bir karıştırma (harman) düzeni yoktur.

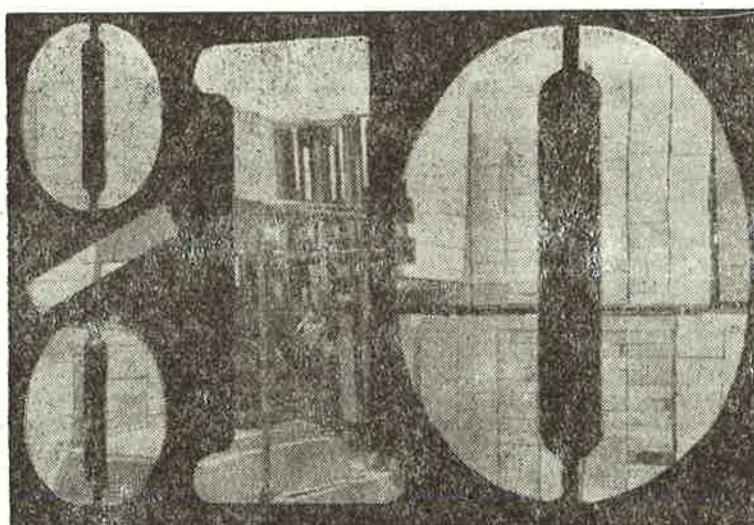
Nümünenin nasıl kullanılacağı hussunda karar verilmezden önce, balyanın tamamını temsil edip etmeyecekini bilmemiz gerekdir. Buna hentiz kesin bir cevap verilememektedir.

(Bremen'de Hadwich lâboratuvara bulunan değerler, aynı balyadan alınan çeşitli nümünereler arasında denet dayanım farklarının mikronerdeki farklardan daha az olduğunu göstermiştir).

Pamugün Lif Deney Değerlerine Göre Pazarlanması :

Pamuk kalitesinin tâyini için, cihazların muayene sisteminin kullanılabilmesi, sistem yalnız sınıf (grad) ve stapel muayenesini tamamlayıcı mahîette olursa, realize edilemez. Pamuk ticâreti ve iplikhaneler için, ilâve de (Devamı 35. sayfada)

İNŞAATINIZDA

E K O N O M İ

T.S.E 453

YTONG HAFİF BETON YAPI ELEMANLARI
STANDARTLARINA UYGUN OLARAK AŞAĞI
DAKİ EB'ATLARDA İMAL EDİLMEKTEDİR.

çatı plâkları			yatay duvarlar		
UZUNLUK	GENİŞLİK	KALINLIK	UZUNLUK	GENİŞLİK	KALINLIK
3.00	0.50	0.10	3.00	0.50	0.10
4.00	0.50	0.12 ⁵	4.00	0.50	0.12 ⁵
4.75	0.50	0.15	4.75	0.50	0.15
5.50	0.50	0.17 ⁵	5.50	0.50	0.17 ⁵
6.00	0.50	0.20	6.00	0.50	0.20

YTONG

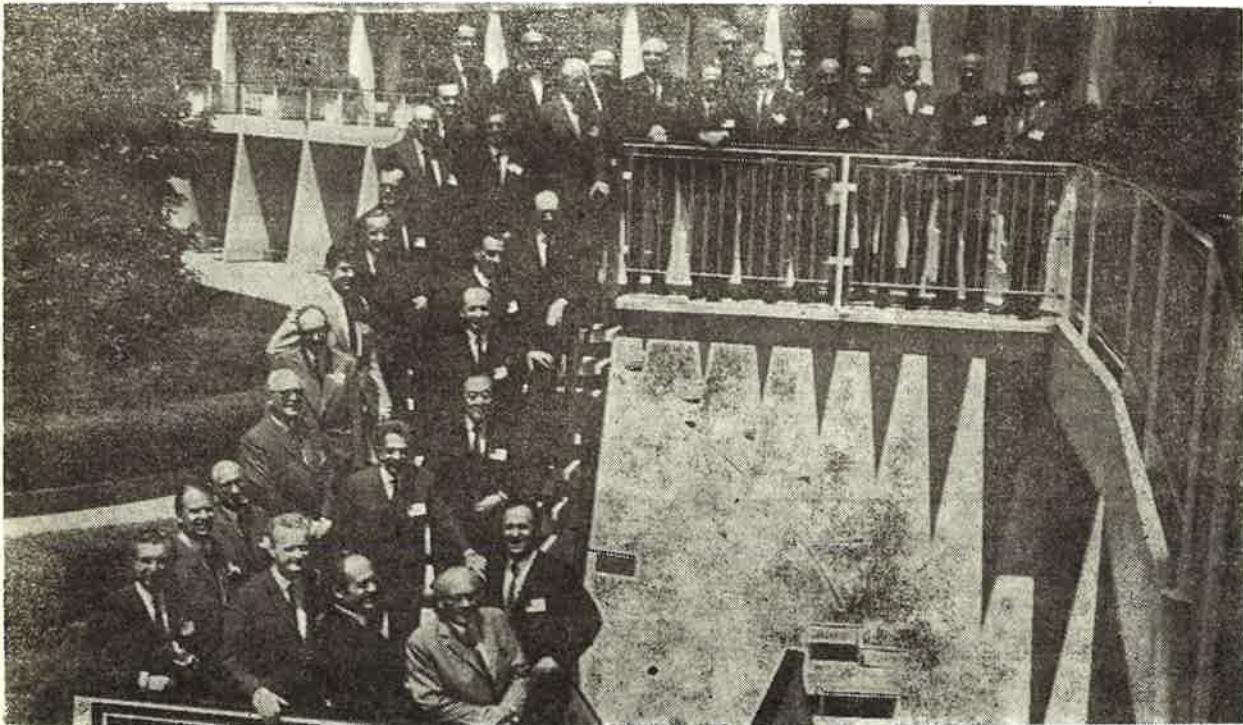
TEL: 45 41 18

Standard — 81

**TSE MARKASI ALAN FİRMALAR VE ÜZERLERİNE
MARKA KONULAN MAMÜLLER**

FİRMA	Mamülün markası	Mamülün Cinsi	Uygun Bulunduğu Türk Standardı
Türk Siemens Kablo ve Elektrik Sanayii A. Ş.	SIEMENS	YVV 0,6/1 kV, YVMV 0,6/1 kV, YVSV 3,5/6 kV, YVMHŞV 5,8/10 kV, T, AT, BT, CT, TT, ATT, TTR ve TRN Kabloları	TS 38 «Yalıtılmış İletkenlerin Yapısı» ve TS 212 «Termoplästik ve Lâstik Yalıtkanlı Y - Kabloları»
Surtel Kablo Sanayii A. Ş.	SURTEL	YVSV, YVŞCV, YVHŞV, YVHŞÇV, YVV, YVMV, T, AT, TT, TP, TRN ve TRY Kablolari	TS 38 «Yalıtılmış İletkenlerin Yapısı» ve TS 212 «Termoplästik ve Lâstik Yalıtkanlı Y - Kabloları»
Kavel Kablo ve Elektrik Malzemesi A. Ş.	KAVEL	YVV 0,6/1 kV, YVSV 3,5/6 kV, YVMHŞCV 5,8/10 kV, YVMV 0,6/1 kV ve YVŞV 0,6/1 kV Kablolari	TS 212 «Termoplästik ve Lâstik Yalıtkanlı Y - Kabloları»
Türkkablo A. O.	TÜRKKAB-LO	26 Al 7 St Alüminyum İletkenler ve 7X3,12 mm'lik PDPPY tipi Örgülü Alüminyum İletkenler	TS 490 «Çelik Özlu Alüminyum İletkenler»
Hayk Değirmencioğlu	HEICO AMİRAL	220/20 W ve 220/40 W'lik Floresan Lâmba Balastları	TS 58 «Floresan Lâmba Balastları»
Balfak Elektrik - Elektronik Sanayii ve Ticaret Koll. Şti.	BALFAK	220/40 W'lik Floresan Lâmba Balastları	TS 58 «Floresan Lâmba Balastları»
Ankara Çimento Sanayii T. A. Ş.	ANKARA ASBEST BORU	Φ 80 mm 12,5 Atm., Φ 100 mm 7,5 - 10 Atm., Φ 100 mm 12,5 Atm., Φ 125 mm 7,5 - 10 Atm., Φ 150 mm 7,5 - 10 Atm., Φ 200 mm 7,5 - 10 Atm., ve Φ 200 mm 12,5 Atm. Asbestli Çimento Boruları	TS 102 «Basınçlı Sivi İleten Asbestli Boru ve Boru Özel Parçaları»
Superlit Elyaflı Çimento Sanayii ve Ticaret A. Ş.	SUPERLİT	50 - 600 mm çaplı bütün Basınç Tipi Asbestli Çimento Borular	TS 102 «Basınçlı Sivi İleten Asbestli Çimento Boru ve Boru Özel Parçaları»
Eternit Sanayii A. Ş.	ETERNİT	50 - 400 mm Çaplı Bütün Basınç Tipi Asbestli Çimento Borular	TS 102 «Basınçlı Sivi İleten Asbestli Çimento Boru ve Boru Özel Parçaları»
Ege Sanayi A. Ş.	VİALAL (Gözlük marka)	Firmanın İmâl Ettiği Çeşitli Eğeler	TS 375 «Eğeler»
Arçelik A. Ş.	ARÇELİK	Ev Tipi Buzdolapları	TS 87 «Ev Tipi Elektrikli Buzdolapları ve Dondurucu Dolaplar»
Profilo Sanayi ve Ticaret A. Ş.	AEG	Ev Tipi Buzdolapları	TS 87 «Ev Tipi Elektrikli Buzdolapları ve Dondurucu Dolaplar»
Arçelik A. Ş.	ARÇELİK	Ev Tipi Merdaneli ve Santrfijlü Çamaşır Makinaları	TS 290 «Ev Tipi Elektrikli Çamaşır Makinaları»
Profilo Sanayi ve Ticaret A. Ş.	AEG	Ev Tipi Merdaneli ve Santrfijlü Çamaşır Makinaları	TS 290 «Ev Tipi Elektrik Çamaşır Makinaları»
Kaleflex Yer Döşeme-leri A. Ş.	KALEFLEX	PVC Yer Döşemeleri	TS 624 «Polivinil Klorür «PVC» Yer Döşemeleri»

Standard Dünyasından Haberler

ISO Başkanı Sünter ve IEC Başkanı P. Ailleret, XXXV. Genel Toplantıya katılan IEC Konseyi üyeleri ile

XXXV. IEC Genel Toplantısı Washington'de Yapıldı

(Washington — Özel)

Milletlerarası Elektroteknik Komisyonu (IEC) nun XXXV. Genel Toplantısı, 18 - 30 Mayıs 1970 tarihlerinde Washington D. C.'de yapıldı.

Tahran'da yapılan toplantıdan bu yana ancak altı ay gibi kısa bir zaman geçmiş bulunmasına rağmen, 1300'ün üstünde delegenin katıldığı bu toplantıda, IEC Konseyi'nin bir ve Aksiyon Komitesi'nin de iki toplantısının dışında 57 teknik komite ve alt komite toplanarak çalışma raporları Aksiyon Komitesi'nin onayına sundular.

Bu toplantılarla memleketimizden şeref misafiri olarak davet edilen Milletlerarası Standardizasyon Teşkilatı (ISO) ve TSE Başkanı Faruk A. Sünter, Türkiye Millî Elektroteknik Komitesi'ni temsilen TSE Yönetim Kurulu üyesi Prof. Haldun Gürmen başkanlığında DSİ'den İhsan Alptekin ve H. Mumcan, EAS firmasından Ertuğrul Yeğen, Pil Batarya Sanayii firmasından H. Koronel ve İ. Sevik katılmışlardır. Özel sektör kuruluşlarımızın IEC toplantılarına karşı ilgi göstermeye başlamış ve ilk defa üç delege ile

katılmış bulunmaları memnunluk vericiidir. Gelecekte bu katmanın daha da artması, elektroteknik sanayiimize çeşitli faydalara sağlayacaktır.

ISO ve TSE Başkanı Faruk A. Sünter, IEC Konseyinde yaptığı genel konusmasında (Bu konuşmayı diğer sütunlarımıza sunuyorum), ISO ile IEC arasındaki anlaşmazlıkların pratik olarak ortadan kaldırılarak, son üç yılda kurulan işbirliği esasları ve iki kardeş kuruluşun hükmümetlerası alanda yaptıkları çalışmaları açıklamış ve büyük ilgi toplayan konuşması Konsey'in tasvip ve takdiri ile karşılanmıştır. İki kuruluş arasında son yıllarda kurulan bu anlayış havasının bundan sonra da devamı temenni edilmiştir.

Konsey, yeni bütçeyi onaylamış, çalışma süresi sona ermiş bulunan Başkan Fransız P. Ailleret'in yerine üç yıllık dönemde için İngiltere Millî Elektroteknik Komitesi Başkanı S. E. Goodall'u, süreleri tamamlanan Konsey üyelerine de Fransa, Güney Afrika Birliği ve Sovyet Rusya'yı seçmiştir.

Bu arada, «Koruma Zarfları», «Açık Hava Maden Ocaklarında Kullanılan

Elektrik Malzemesi», «Ev Araçlarında Otomatik Kumanda» teknik komitelerinin kurulması kararlaştırılmış, boşalan 1, 15, 33, 49 ve 69 numaralı teknik komitelerin başkanlıklarına da sırası ile Prof. Radule (Romanya), F. Lebock (Federal Almanya), H. A. Elsner (İsviçre), C. S. Brown (İngilttere) ve M. J. McKerrow (Kanada) getirilmişlerdir.

Konsey, yine bu toplantıda, 1971 genel toplantısının Brüksel'de yapılması için Belçika'nın davetini kabul etmiştir.

Aksiyon Komitesi ise, yaptığı iki toplantı gündemindeki maddeleri sunmuş, bu arada 25 teknik komitenin dünya elektrik standartlarının gelişmesine büyük ölçüde katkıda bulunacak raporlarını karara bağlamıştır.

Delegelerin çoğunun kalmakta olduğu Washington - Hilton salonlarında yapılan toplantılar organizasyon bakımından kusursuz olmuş ve ev sahibi Amerikan Millî Elektroteknik Komitesi mutadın üstünde delegenin katıldığı Genel Toplantının verimli çalışması için gerekli şartları büyük başarı ile sağlamıştır.

«ISO ve IEC Arasındaki İşbirliği ve Anlayış Köşeyi Döndü»

ISO BAŞKANI SÜNTER'İN IEC KONSEYİNDE YAPTIĞI KONUŞMA

ISO Başkanı Faruk A. Sünter, geçtiğimiz ay içinde Washington'da düzenlenen XXXV. IEC Genel Toplantısı sırasında, şeref konuğu olarak davetli bulunduğu Konsey'e hitaben geleneksel konuşmasını yapmıştır. Bilindiği gibi, ISO ve IEC Başkanları, teşkilatlarının Konsey toplantılarında birlikte bulunmak ve bu iki kardeş kuruluş arasındaki işbirliği çalışmalarındaki gelişmeleri ele alan birer konuşma yapmak geleneğini kurmuşlardır. Aşağıda, ISO Başkanı Sünter'in konuşmasının tam metnini veriyoruz :

«Sayın Başkan, Değerli Delegeler, öngörülen «Standardizasyon Politikalarından Sorumlu Hükümet Yetkilileri» konferansına ISO ve IEC Başkanları olarak sayın Başkan Ailleret ile birlikte sunacağımız raporun hazırlıkları hakkında da bilgi verdiğim hatırlayacağınız.

Sizlere, ISO Başkanı sıfatıyla ilk olarak 1968 yılında Londra'da hitap etmek şerefine mazhar olmuştım. O zaman, kardeş kuruluşlarımızın ortaklaşa çözümlemek durumunda bulundukları pek çok sorunlarımız vardı. Herseyden önce, ISO ve IEC teknik komitelerinin çalışmaları arasındaki «tedahüller»i ortadan kaldırmak zorundaydık.

Tüketici sorunları da üzerinde önemle durulması gereken diğer bir konu idi - standardizasyonu, halkın kitleleri arasında çok daha popüler hale getirmek arzusundaydık - ve standardizasyonun daha yaygın bir kavram haline gelebilmesi için, o güne kadar yaptığımız propaganda çalışmaları yoğunlaştırmakta kararlıydık.

Standard hazırlayan milletlerarası kuruluşların çoğluğu en büyük endişemizi teşkil ediyordu. Bu sebeple ki, arzulanan sonuçları alabilmek için, kuruluşlarımız arasında mevcut işbirliği ve anlayış havasını daha da güçlendirmek gerektiğini hissettim.

Geçen yıl Tahran'da, sizlere bir kez daha hitap etmek zevkine erişmiştim. O konuşmadamda, sayın Başkanımızın ve IEC - ISO Genel Sekreterlerinin çalışan diğer personelle birlikte yaptıkları çabalardan elde edilen sonuçları sizlere bildirirken mutluluk duydum. IEC - ISO Koordinasyon Komitesinin kurularak çalışmaya başlamasıyla, teknik komiteler arasındaki bazı yetki problemleri çözüme kavuşmuştur. ISCA'nın kurulması ile de tüketici sorunları üzerinde daha etkin bir çalışmaya girmek mümkün olmuştur.

Propaganda konusunda ise, hem millî hem de milletlerarası alanlarda verimli sonuçlar alınmaya başlanmıştır.

Tahran'daki konuşmadamda, ECE'nin daveti üzerine Cenevre'de toplanması

— ISO ve IEC'nin ayrı ayrı yayinladıkları aylık dergilerin ve yavaş fakat emin bir şekilde gelişen enformasyon merkezlerinin yanı sıra, propaganda konusunda üye millî kuruluşların yaptıkları yayınları ve diğer çalışmaları da takdirle karşılamak gereklidir. Böylelikle standardizasyon, bundan üç yıl öncesine oranla bütün dünyada daha çok bilinen bir konu haline gelmiştir.

Bu sonuçların henüz amacımıza ulaşmak için yeterli olmadıklarını da belirtmeliyim. Fakat çalışmalarımız gittikçe gelişmektedir.

Tahran'daki konuşmadamda deðindigim bir konuyu tekrarlamama izninizi rica ederim :

1968 yılında, Sayın Başkan Ailleret ile birlikte Amerika Birleşik Devletlerinde Standardizasyonun 50. yıldönümünü kutlamak üzere Washington'da iken, hatırlayacağınız gibi, bir «Dünya Standardlar Günü» nün tesisini teklif ettim. ISO Konseyi bu teklifimi kabul etti ve «Dünya Standardlar Günü» nün bu yıl 14 Ekim'de kutlanması kararlaştırıldı. Bu günde, bütün imkânlarından yararlanılarak ve basının, radyonun, televizyonun yardımıyla, seminerler, konferanslar ve film gösterileri düzenlemek suretiyle bütün dünyanın ilgisini standardizasyon konusu üzerinde çekmek mümkün olacaktır.

Eğer bütün imkânlarımızla 14 Ekim günü için çalışırsak, inanıyorum ki,

ISO Başkanı, IEC Konseyinde konuşmasını yaparken

TÜRKKABLO'yu tanıyor musunuz?

**Çelik özlü ve
Tam Alüminyum
İletkenler İmalinde 1969'dan
beri Kalite Belgesini
haiz olan**

TÜRKKABLO A.O. nin en güvenilir tanıtıcıları 1965 yılından beri, çeşitli sanayi alanlarını beslemekte olan mamulleridir:

- Tam alüminyum iletkenler
- Çelik özlü alüminyum iletkenler
- Telefon kabloları
- Alüminyum irtibat baraları
- Alüminyum profiller ile
- Ek ve bağlantı malzemesi

TÜRKKABLO A.O.

Merkez: Gümüşsuyu cad. 69/1,
Taksim - İSTANBUL
Telgraf: TÜRKKABLO - İSTANBUL
Telefon: 45 52 38 - 45 52 39
Teleks: 266 - İSTANBUL
Fabrika: Posta Kutusu 53, İZMİT
Telefon: 14 76

standardizasyon konusunda çok geniş bir propaganda yapılabilecektir.

Ocak ayında Cenevre'de yapılan yukarıda sözünü ettığım ECE toplantısına, Sayın Ailleret ile birlikte, birbirine eş iki raporda katıldık. Kuruluşumuzun birbirlerini en iyi şekilde deseklendikleri bu toplantıda alınan sonuçlar bir rapor halinde ECE'ye sunulmuştur. Bu raporda şu hususlar yer almıştır :

1. Her ülke, bir kuruluşunu veya yüksek seviyeli bir memurunu, milletlerarası standardizasyon çalışmaları ile koordinasyonu sağlamak üzere görevlendirecektir.

2. Her ülke, millî standardlarını, eğer varsa milletlerarası standardlara adapte edecektir.

3. Millî standardlar hazırlanırken, ISO ve IEC rekommendasyonları göz önünde tutulacaktır.

4. Tek bir konuda birden fazla milletlerarası standard varsa, bunlardan birinin uygulanmasını sağlayacak bir metod tesbit edilecektir.

5. Hükümetler, satınalmalarında millî standardlara uygunluğu mecburi kıracaklar, standard enstitülerini de, kendi standardlarını en kısa zamanda milletlerarası standardlara uydurarak, bu satınalmalarda, dünya ölçüsünde bir rekabetin sağlanmasına yardımcı olacaklardır.

Gördüğü gibi, milletlerarası alan da ulaşmak istediğimiz amaçlara başarıyla yönelik bulunuyoruz.

IEC ve ISO, standard hazırlayan iki teknik kuruluş olarak tesbit ve teskil edilmiş, milletlerarası standardlarda «tedahüller» in ortadan kaldırılması yolundaki çabalar da, ümit edilen şekilde sonuçlarını vermeye başlamıştır.

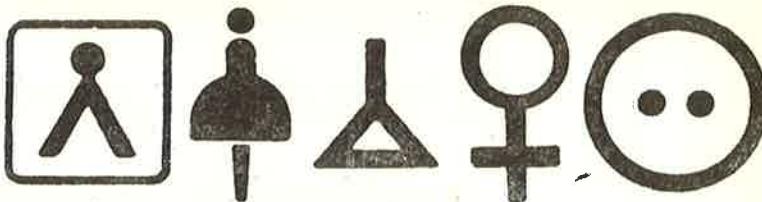
Sunu da memnunlukla duyurayım ki, geçen Nisan ayında Cenevre'de toplanan ECE, yukarıda sözünü ettığım raporu, 45 dakika süren kısa bir görüşmeden sonra ayen kabul etmiş ve İcra Sekreterliğine, uygulanması için gerekli direktifi vermiştir.

Sözlerime son vermeden önce, geçen üç yıllık süre içinde, ISO'ya ve onun Başkanına sağladığı fevkalâde işbirliği ve gösterdiği iyi niyetten dolayı sayın Başkan P. Ailleret'ye teşekkür borçlu olduğumu ifade etmek isterim. Bu destek olmasayı, alınan olumlu sonuçlara ulaşamazdım.

ECE'nin Cenevre toplantısından sonra yazdığım bir makaleye «Milletlerarası Standardizasyon Köşeyi Döndür» başlığını koymuştum. Şimdi de aynı kelimeleri kullanmak isterim : «IEC ve ISO Arasındaki İşbirliği ve Anlayış Köşeyi Döndür».

Beni dinlemek nezaketini gösterdiğiniz için teşekkürlerimi sunarım.

Konsey'in alkışlarıyla karşılanan bu konuşmaya, IEC Başkanı P. Ailleret bir cevap vermiş, F. A. Sünter'in çabalarını belirtip teşekkür etmiş ve dünya teknolojisinin dev adımlarla ilerlediği günümüzde IEC ve ISO'ya düşen görevleri ortaya koyarak ilerideki çalışmalar için her iki kuruluşu başarılar dilemiştir.

«Kadın»'ı belirten yüzlercesembolden 5'i görülmeye

ISO İşaret ve Sembollerini Standardlaştırmıyor

ISO BÜNESİNDE FAALİYET GÖSTEREN KOMİTELER, BAZI KONULARDA MİLLETLERARASI İŞARET VE SEMBOL STANDARDLARINI HAZIRLAMAYI BAŞARMİSTIR

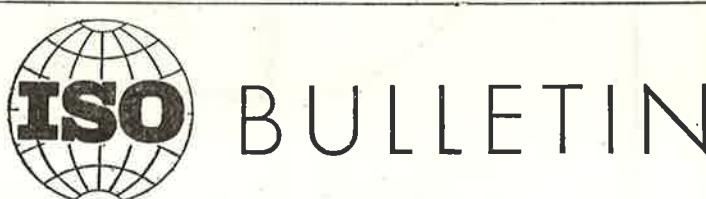
Müzikteki notalar gibi, çeşitli sembol ve işaretler de, yerine göre tipki bir milletlerarası dil gibi küleler arasında anlaşmayı kolaylaştırır. Ancak bugün, bir ülkede aynı anlam için çeşitli işaret ve sembollerin kullanılması, bu avantajdan gereği gibi yararlanılmasını önlemeaktadır.

Milletlerarası Standardizasyon Teşkilatı (ISO) na bağlı PLACO (Plânlama Komitesi), işaret ve sembollerin milletlerarası standardlarını hazırlayacak bir teknik komitenin kurulmasını teklif etmiş bulunmaktadır. ISO Konseyi tarafından bu teknik komitenin kurulması kabul edildiği takdirde, sekretarya hizmetlerini Alman Standardları Enstitüsü (DNA) yapacaktır. Yeni teknik komite, bir taraftan yeni tesbit edilecek olan işaret ve sembollerin genel prensipleri hakkında tavsiyelerde bulunurken, diğer taraftan da eskileri

arasında koordinasyonu sağlamaya çalışacaktır.

Zamanımızda, muhtelif gruplar tarafından, takım tezgâhları, hesap makineleri, çamaşır makineleri, radyo ve otomobil kumanda düzenleri gibi çok çeşitli konularda binlerce sembol hazırlanmış bulunmaktadır. Bir anlamı belirtmek üzere birden fazla sembol kullanılmasının karışıklıklara yol açacağı ve mantık dışı olduğu açıklıktır.

ISO bünyesinde faaliyet gösteren teknik komiteler şimdiye kadar bazı konularda işaret ve sembollerin milletlerarası standardlarını hazırlamayı başarmışlardır. Bunlar arasında pipeline sistemleri, gemiler, uçaklar ve kargo yükleme esasları sayılabilir. Şimdi teknik olunan yeni teknik komite, bu çalışmaları güçlendirecek ve konuyu bir bütün olarak ele alacaktır.

Milletlerarası Standardizasyon Teşkilatı (ISO) nin Yayınladığı Aylık Dergi

İngilizce ve Fransızca Dillerinde ayrı ayrı
yayınlanmakta olan Derginin 1970 abonesi
için çıkan sayılar da gönderilir

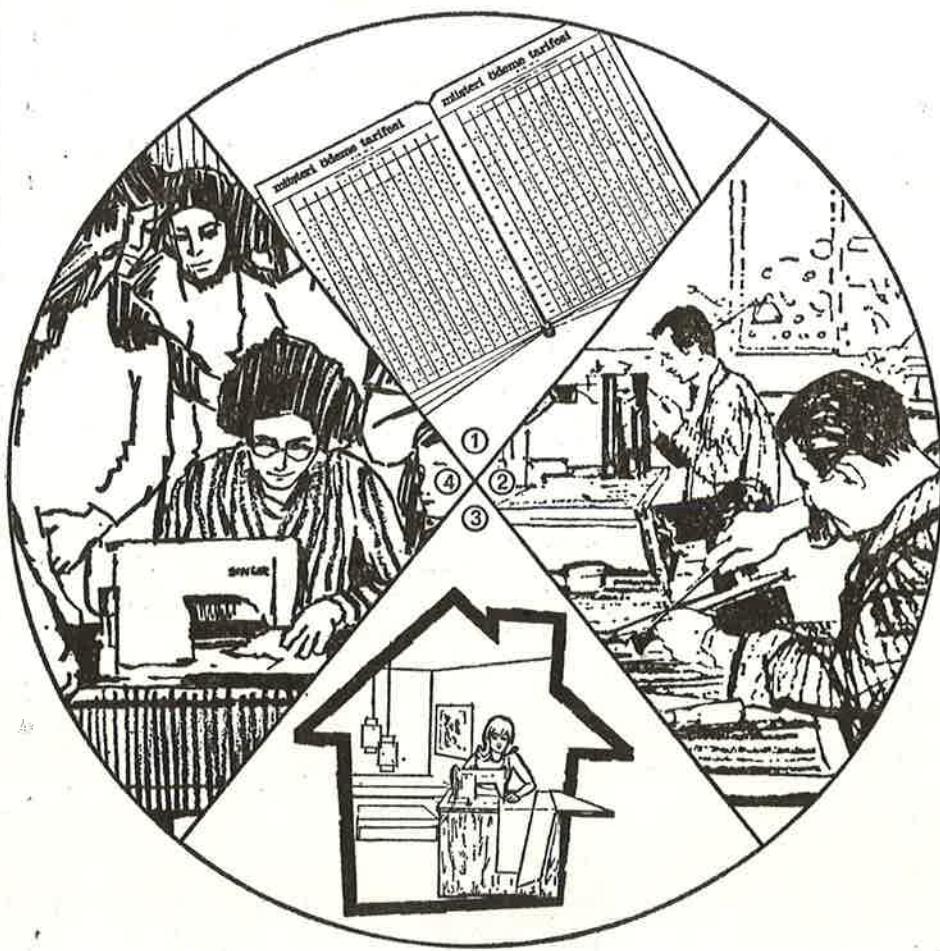
Abone Adresi

TÜRK STANDARDLARI ENSTİTÜSÜ
Necatibey Cad. 112 — ANKARA

Yıllık Abone

12 İsviçre Fr.

SINGER'in yurdumuza getirdiği yenilikler

- ① Yalnız SINGER tarafından uygulanan MÜŞTERİ ÖDEME TARİFESİ sayesinde müşteriler ödeyecekleri taksitleri bütçelerine göre kendileri tayin edebilirler.
- ② Yalnız SINGER, yurdumuza kapsayan SINGER BAKIM SERVİSİYLE müşterilerine devamlı bakım ve ihtimam sağlar.
- ③ Yalnız SINGER, dikiş makinası alıcılarına EVDE BEDAVA DENE-ME imkânı verir.
- ④ Yalnız SINGER, dikiş makinalarının hünerlerini göstermek ve öğretmek amacıyla DİKİŞ ve NAKIŞ KURSLARI düzenlemektedir.

SINGER

M 268

Standard — 83

Türk Standardları Enstitüsü'nün Faaliyetleri

(Başteraflı 20. sayfada)
BEŞİNCİ BÖLÜM

Yayın ve Tanıtma

Gegen her yıl, yayın ve tanıtma hizmetlerimizde olumlu yönde kayda değer ilerleme ve gelişme olduğunu ortaya koymaktadır. Bu görüşü gerçekleştirecek bilgileri aşağıda arzediyoruz.

A — YAYIN

I — Türk Standardları

a) Teknik Kurulumuz kabul edilen yeni Türk Standardlarını geciktirmeden bastırmak ve ihtiyaç sahiplerine ulaştırmak üzere önceden almış olduğumuz tedbirler meyvelerini vermiş, bu sayede 120 standard ilk kez, 31 standard ise mevcutları tükendiginden ötürü 2 ncı kez bastırılmıştır.

Halen Teknik Kurulumuzun kabul ettiği herhangi bir standard en çok 10 gün sonra satış ve dağıtım hazırlama getirilebilmektedir.

b) Türk Standardlarına tam takım halinde veya kendilerini ilgilendiren gruplara abone olmuş resmi ve özel sektör kuruluşlarının sayıları da her gün biraz daha artmaktadır.

c) Türk Standardlarının bu dönemdeki satış tutarı 400.000 TL.'na yükselmış ve rekord bir seviyeyi bulmuştur.

II — Standard Dergisi

Enstitümüzün aylık yayın organı STANDARD Dergisi, 8 inci yılını da biraz daha gelişmiş olarak tamamlaşmış bulunmaktadır.

Bu dönemde bir taraftan derginin abone sayısını artırmak, diğer taraftan ise reklâm bulmak konularında geçen yıllarda çalışmalar sürdürülmiş, hiçbir fiyat artırmasına gidilmeden, sadece kalitesini iyileştirmekle bu çabalarımızdan olumlu sonuçlar alınmıştır.

III — Diğer Yayınlar

a) Türk Standardları Kataloğu

Gegen dönem 30 Nisan 1969 tarihi itibarıyle hazırladığımız «Türk Standardları Kataloğu» standardlarımızı yurt içinde ve yurt dışında tanıtım suretiyle satışlarını büyük ölçüde artırmak yararlı bir hizmet yapmıştır.

Bu katalogumuzun gördüğü rağbetten cesaret alarak ve edindiğimiz dağıtım tecrübelerinden yararlanarak hazırlanıp daha çok sayıda bastırduğumız 1970 Kataloğumuzu takdirlerinize sunuyoruz.

b) Haber Bülteni

Enstitümüzün çalışmalarını, aktüalismini kaybetmeden basınıma duyurabilmek amacıyla çıkarmaya başladığımız «Standard Dünyasından Haberler» başlıklı haber bültenimiz de bu konuda yararlı olmuştur.

B — TANITMA

a) Basın ve TRT ile İlişkilerimiz

Bu dönemde Enstitümüzün önemli faaliyetleri ile geniş halk kitlelerini yakından ilgilendiren standardlaşma

hareketleri ve uygulamaları, aktualitelerini kaybetmeden basınıma, TRT'ye ilettilmiş ve bunların kamuuya duyurulmalarına çaba harcanmıştır.

Yeni yayına başladığımız «Standard Dünyasından Haberler» adlı bültenimiz bu konuda yarar sağlamıştır. Özellikle IX uncu Genel Kurulumuz nedeni ile 23 Mayıs 1969 günü Türkiye radyolarının tümünde Enstitümüz hakkında yapılan geniş yorum, standardlaşmanın gereklilik ve yaralarını yurt içinde yayan bir hizmet görmüştür.

b) TSE Standarda Uygunluk Karşısının Tanıtılması

Türk standardlarına göre hazırlanan mallara konulan ve tüketicilere karşı bir garanti işaretini olan TSE markamızı kullanma izni almış firmalar bu dönemde ilk kez olarak haklarını kullanmaya başlamışlar ve gazetelere verdikleri reklamlarda, mallarını tanıtan broşürlerinde markamıza özel bir yer vermişlerdir. Bu sayede mamülleme karşılığı ve güveni artırırmakla birlikte Enstitümüzün amblemini vatandaşların her gün kullandıkları mallar üzerinde gözleri önüne koymak sureti ile standardlaşmanın propagandasını da yapmış olmaktadır. Bu düşünden hareketle, çeşitli reklamlarında TSE markasını da kullanmaya başlayan firmalarımızla, bu konuda işbirliği yapmış, kendilerine tavsiyelerde bulunulmuştur.

c) Standardizasyonla İlgili Konferans, Seminer ve Toplantılar

(Bu bölümde, TSE temsilcilerinin katıldığı çeşitli toplantılarla, TSE'nin düzenlediği konferans ve seminerler yer verilmiştir).

d) Sergiller

(Burada, TSE'nin katıldığı sergilerde de görülmüştür).

YALITMA KOORDİNASYONU STANDARDI

(Başteraflı 23. Sayfada)

nur...» şeklinde, imalatçılarımız ve işletmecilerimiz için elektroteknığın en önemli bazı özelliklerini yer almış bulunmaktadır.

Buna benzer incelikler, öğretici ve eğitici özellikler ile standard anımları, her çeşit aşırı gerilimler için belirlenmiş bulunduğu işletmecilerimize ve bu testler için imalat yapan sanayicilerimize büyük fayda sağlayacak bir nesriyat olduğunu, inceleyenler kolayca anlayacaklardır.

Özellikle imalatçılarını çok ilgilendiren standard yalıtma seviyeleri tam ve azaltılmış değerleri ile cizelge - 1'de gösterilmiş olup bu cizelgeyi sizlere Dergimizin diğer sahifelerinde aynen sunmuş bulunuyoruz. Standard havada gerilime dayanma mesafeleri, darbe koruma seviyeleri için ayrı ayrı cizelgeleri ve bunların açıklamalarını da kapsamakta ve özelliklerini bölmünen böylece bitirerek Deneyler bölmüne geçmektedir.

Deneyler, cihazların yalıtma seviyesini belirten dayanma gerilimlerini

e) TSE'yi Ziyaretler

Burada da, yıl içinde TSE'yi ziyaret eden yerli ve yabancı gruplarla sahıslar hakkında bilgi verilmektedir. (Faaliyet raporu, yabancı standardlar arşivinde, yıl içinde meydana gelen gelişmeleri belirterek son bulmaktadır).

Pamuğun Lif Özellikleri

(Başteraflı: 25. Sayfada)

neylerin faydalı olduğu muhakkaktır. Ancak, cihazlarla çalışma tamamen pamuk Ekspertizi (Grad ve stapel) nin yerini almazsa, cihazlarla muayene sisteminden beklenen avantajlar kaybolmuş olur.

Pamuk üreticileri, cihazlarla ölçme suretiyle fiat tesbitinde, grad ve stapelin yerini olmadığı sürece, dayanımı daha fazla, bir örnek ve diğer özellikleri bulunan pamuk yetiştirmek için bir gayret gösterecektir.

Üretim ve çırçırda, kalite tesbitinde pamuk tasnifi yerine, deney cihazları ikame edilip, belirli zarar için fiatla indirim cihetine gidilmedikçe, pamuk kalitesinin korunması güvenlik altına alınamaz.

İplikçinin, pamuk fiatı, hakiki eğrime ve kullanma değerini karşılamadığı, bunu isteyerek kabul etmesi beklenemez.

Üretim, hasad ve çırçırda kalitenin düzeltilmesi, lif özellikleri yalnız tasnif (grad ve stapel) bakımından tesbit ile sağlanamaz.

Fıatlarda, kalite birbirile ilişkili bulunmaktadır. Bu da, ancak, pamuk tasnifi yerine, hakiki lif özelliklerinin ölçümlesi sağlanabilir.

doğrulamak amacı ile endüstriyel frekanslı ve darbe gerilimlerine dayanma deneyleri olmak üzere iki cins deneyleri içine alan ve tesise uygulanacak veya örnek cihaz ve tesislere uygulanacak deneyler halinde özeltenmektedir.

Tesis deneyleri, kuruda bir dakikalık endüstriyel frekanslı gerilime dayanma ve yağmur altında bir dakikalık endüstriyel frekanslı gerilime dayanma deneylerini, örnek cihaz ve tesis deneyleri ise:

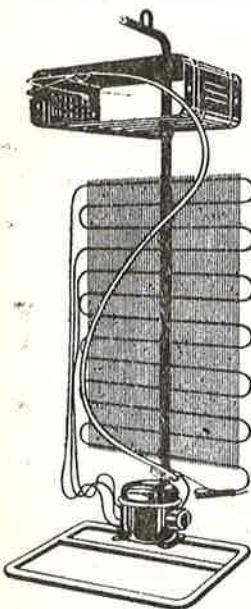
- Kuruda darbe gerilimi,
- Yağmur altında darbe gerilimi,
- Eklator ve parafudrlara uygulanacak darbe gerilimi,
- Deneyleri olarak gösterilmekte ve her deney ortam şartları deney metodu ile sonuçlarının değerlendirilmesi kesin hükümlere bağlanmış bulunmaktadır.

Bu şekilde tamamlanmış bulunan standard, yüksek gerilim elektrik işletmeciliğinde önemli bir yeri dolduracağı gibi, bu işletmeler için cihaz imâl eden imalatçıların da birçok sorunlarını kesin olarak karşılayabilecektir.

Memleketimizin elektrik cihazı ve ev aletleri sanayiinin ihtiyaçlarına
cevap vermek üzere

TÜRK GENERAL ELEKTRİK ENDÜSTRİ A.Ş.

Türkiye'nin özel şartlarına göre geliştirdiği,
BEYNELMİLEL KALİTEDEKİ imalât çeşitlerini iftiharla sunar:

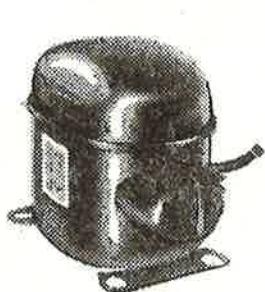

KOMPLE SOĞUTUCU ÜNİTELER

(Ev tipi buzdolapları için)

SOĞUTUCU UNİTE ELEMANLARI

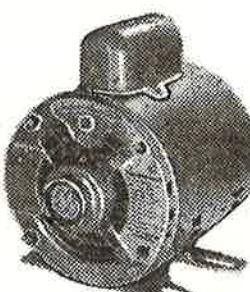
Evaporatörler, Kondenserler,
Eşanjörler

KOMPRESÖRLER

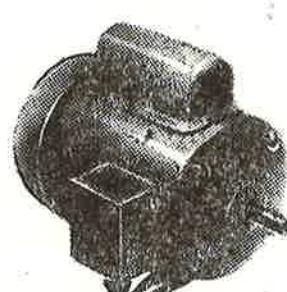
(75 Kcl/saat 525 Kcal/saat)

Hermetik (tam kapalı) ve Freon 12 alçak ve yüksek e-vaporatör basınçlarında ev tipi buzdolapları, su soğutucuları, şişe nem gidericileri, şişe soğutucuları v.s., tatbi-

ÖZEL TATBİKAT MOTORLARI

- Çamaşır makineleri, yıkayıcı motorları
- Çamaşır makineleri, sıkıcı motorları
- Konvektör fan motorları
- Aspiratör motorları
- Aksiyal fan motorları v.s.

GENEL MAKSAT MOTORLARI

- Monofaze yarımlı kapaklı, burç yataklı motorlar (1/6-3/4) HP (Özellikle ticari buzdolap kompresörleri ve sessiz çalışma isteyen tatbikatlar için)
- Monofaze ve trifaze tam kapalı, cebri soğutmalı, rulman yataklı motorlar

1/4-3/4 HP - 1425 d/d 110/220 V.
tek fazlı kondansatörlü.

1/2-1 1/2 HP 1425 d/d 220/380 V.

1/2-1 1/2 HP 2850 d/d 220/380 V.

1/2-3/4 HP 950 d/d 220/380 V.

EMAYE BOBİN TELLERİ:

0,29 mm.'den 1,30 mm.'ye kadar (135°C sıcaklıkta çalışmaya dayanıklı, hermetik kalite)

Özel ihtiyaça göre, makara veya kova içerisinde kanganlar halinde teslim edilebilir.

Her türlü tatbikat problemleriniz için teknik servisimiz emrinizdedir.

GENERAL ELECTRIC

Elektrikte En Büyük İsim

TÜRK GENERAL ELEKTRİK ENDÜSTRİ A.Ş.

Topkapı-İstanbul Tel: 21 19 47 - 21 30 55

GENEL SATICIŞİ: BEKO TİCARET A.Ş.

İstiklal Cad. 349 Beyoğlu-İstanbul Telefon: 49 00 39

SUMMARY OF CONTENTS

CONSUMER PROBLEMS AND STANDARDIZATION

p. 3

The month of May was a very active month both in Turkey and abroad. Here the General Assembly of TSE convened and took an account of the activities of the past year and set forth suggestions to light the way for the future activities. As the editorial in our last issue was devoted to TSE's General Assembly and as large space is given in this issue to the news of it, we shall no dwell upon it here any further.

The second important event of the month of May was no doubt the 35th General Meeting of IEC held in Washington. Electrotechnical standards of the world gained much from the Washington meetings, in which more than 1300 delegates from 41 countries participated. In view of the rapid technological developments of our age IEC's efforts are directed towards revising the old standards rather than make new ones. ISO President's speech delivered at the IEC Council meeting was appreciated as the evidence of the good results obtained through the close cooperation these two organizations achieved during the last few years. The speech is given in full on other pages.

The third important event of the month of May was the seminar held at TSE on the subject of consumer problems. This is a subject closely related with standardization, from preparation to implementation.

The topics discussed at the seminar are given on another page of this issue of our magazine. It can be seen from there that three of the papers delivered at the seminar concerned standardization.

TSE has long been endeavouring to have the standards it made implemented so as to be useful for the consumer. As is known, the standards made by TSE are voluntary standards. Some of these voluntary standards are turned into compulsory ones by Government decrees. As soon as a standard is turned into a compulsory standard, the Ministry indicated in the decree has to take over the responsibility of its implementation. However, it has been our experience that lack of funds and also of control personnel prevent effective implementation of standards. We are therefore faced with the necessity of obtaining the assistance of the public for these efforts of the Government and TSE.

TSE is trying hard to accomplish what it can with its Mark indicating conformity with standards. Any producer who has faith in his product is free to apply to TSE to have it tested in the laboratories and sign an agreement with TSE to use the TSE Mark after it is verified that the product conforms with the relevant standard and thus gain the faith of the consumer too.

As the attention paid to this Mark is increasing in public purchases, TSE can be considered to be performing the task of carrying out controls additionally.

All these efforts are nevertheless insufficient. The largest controlling unit is still has to be the consumer,

as they are the ones who use all the products offered in the market. They have the ability and capacity to control any disharmony between the product they purchase and the standard that exists for it. If this ability of the consumer can be activated towards implementation of standards, consumer organizations may attain the possibility of purchasing the quality worthy of the money paid.

At present all the consumer organizations of the world carry out controls and eliminate the dishonest. Cooperative organizations have a long past in our country, but they cannot be said to have reached the desired level worthy of a civilized country. For this reason, TSE felt happy and pleased about the seminar on consumer problems that was arranged by the Ministry of Commerce.

It is now our hope that under the light of this seminar the long awaited consumer organizations will come into being.

PRESIDENT OF TURKISH REPUBLIC CEVDET SUNAY'S MESSAGE TO THE GENERAL ASSEMBLY OF THE TURKISH STANDARDS INSTITUTION

p. 6

Faruk A. Sünter

President of the Board of Governors
Turkish Standards Institution

Ankara

I thank you for your kind invitation to the General Assembly meeting of the Turkish Standards Institution.

I wish to greet with my best wishes the distinguished delegates, the institutions they represent and the honourable guests on this important occasion at which three anniversaries worthy of commend in the forty year history of standardization in this country coincided with each other.

I wish the General Assembly success in its work which I trust will bring new contributions to our national economy.

I also wish that the results obtained there will be beneficial for our country and that the representatives to be elected for the next three year term will contribute to the efficiency of your Institution.

Signature
Cevdet Sunay
President of the Republic

THE TENTH GENERAL ASSEMBLY OF THE TURKISH STANDARDS INSTITUTION

p. 5-11

The tenth General Assembly of TSE, since it was founded in 1960 by virtue of Statute No. 132 was held on May 18, 1970 at the Institution's Auditorium.

The tenth General Assembly marking the beginning of a new three year term at the same time was

attended by a large group of delegates as well as a distinguished group of guests.

After the President's welcoming speech, elections were held for the Chair and Prof. Dr. Necmi Tanyolac was elected Chairman.

After the Assembly Chairman's speech of thanks, goodwill messages of the President of the Turkish Republic, the Prime Minister, the Minister of National Education, the Minister of Public Works, the Minister of Foreign Affairs and of the Secretary General of ISO were read.

President Faruk A. Sünter gave a summary of the Activity Report and the Financial Report. When he was giving information about the Activity Report, he also touched on the preparations for the 8th General Assembly of ISO which is to be held in Ankara in September 1970.

President Sünter's speech was followed by the remarks of several delegates, many of whom congratulated TSE for the good work it accomplished with such limited means, while some others set forth their criticisms.

New Preparatory Groups

In addition to the 12 present Preparatory Groups, setting up of new preparatory groups for Petroleum, Petro-Chemistry, Forestry and Forestry and Forestry Products was proposed by the Board of Governors of TSE. The delegates proposed a further preparatory group to Maps and as they were all voted for the number of the Preparatory Groups of TSE reached 16.

Elections

As the tenth General Assembly of TSE was also the beginning of a new three year term elections had to be held for the chairmanship of the preparatory groups, for the representatives of the General Assembly in the Technical Council and also for replacements of two Board members, Faruk A. Sünter and Kâzim Turgay, who had completed their three year term this year.

The elections were duly held, the chairmanship of the preparatory groups were properly filled, the new members of the Technical Council were determined and Faruk A. Sünter and Kâzim Turgay were re-elected to the Board membership.

The last item on the agenda was the proposal of the TSE's Board of Governors for TSE's participation in the European Tire and Rim Technical Organization (E.T.R.T.O.) The proposal was accepted by the General Assembly.

TSE's renewed Board of Governors met afterwards and holding elections among themselves, elected Faruk A. Sünter as President, Celâl İmre as Vice-President, Fasih Atam as Treasurer, Prof. Haldun Gürmen, Prof. Dr. Târik G. Somer and Kâzim Turgay as members and Veliid İsfendiyar as Secretary General.

TSE'S ACTIVITIES REPORT

p. 14-20

On pages 14-20 the summary of the Activity Report of TSE for the 1969-1970 period and the list of the names of the representatives of member institutions and organizations.

CONSUMER PROBLEMS SEMINAR HELD AT TSE

p. 21

The seminar on «Consumer Problems» which was sponsored by the Ministry of Commerce in conjunction with the Turkish Standards Institution was held at TSE's Auditorium between 20 to 22 May 1970.

The opening speech was delivered by the Minister of State H. Atabayli who was acting for the Minister

of Commerce who was away from the country. The first session was held under the chairmanship of the Mayor of Ankara.

The subjects of the talks delivered and discussions at the seminar were :

- Present Legislation covering Protection of Consumer
- Legislation covering Protection of Interests of Consumer and Work being done by Professional Groups of the Private Sector
- Consumer Organizations in the World and the Suitable Model for Turkey
- Knowledge required for Organizing the Consumer and Relations with Producers
- Advertising and Pricing
- Quality Control for Protection of Consumer
- Financing of Consumer and Installment Payments
- Consumer Problems and Cooperatives as form of Organization
- Loans to Consumer
- Price Increases in Major Cities and Ways of Protecting the Consumer
- Economic Behavior of Consumer
- Price Policy and Protection of Consumer.
- Standardization and Its Advantages for Consumer
- Implementation of Marks indicating Conformity with Standards for Protection of Consumer
- Standardization and Consumer Organizations in the World (The last three papers were delivered by the representatives of the Turkish Standards Institution).

At one point Faruk A. Sünter, President of ISO and TSE took the floor and explained the work done by ISO and ISCA regarding protection of consumer. Sünter also explained his views about a consumer organization to be formed in Turkey.

STANDARD FOR COORDINATION OF INSULATION

22-23

The article gives detailed technical information about the above mentioned new Turkish Standard.

XXXVTH GENERAL MEETING OF IEC OBJECTIVE EVALUATION OF COTTON ACCORDING TO ITS FIBRE CHARACTERISTICS BASED ON MEASUREMENTS (1)

p. 25-27

Cotton inspection apparatus on which research has been carried out for a long period have begun to be used more extensively to complete classification of Cotton. At present these apparatus are being converted into electronic types to be used in mass quality evaluation.

Even though some difficulties exist in marketing of cotton to pass from the subjective system of grading and determining of staple (length of fibre) to the new objective system based on measurement, they are expected to be removed in the future years.

1. Necessity of Measuring of the Length of Cotton Fibre.

Technological developments in this field of recent years brought into light the necessity of measuring objectively the fibre characteristics of cotton.

In view of the competition of synthetic fibres offered in the market with entirely uniform charac-

teristics created the further necessity of determining the quality of cotton on a more sound basis.

However, the existing inspection apparatus are not quite sufficient or quick to determine the characteristics of the cotton fibre.

2. Fibre Characteristics Required to be Measured may be listed as :

- a) Colour
- b) Foreign articles
- c) Width
- d) Length and distribution of length
- e) Resistance
- f) Other

3. The apparatus used for measurement of colour is the Nickerson-Hunter cotton colormeter. These measure reflection and yellow shade. It is quite an efficient instrument but needs to be automated.

To measure quantity of foreign articles the apparatus generally used is Shirley Analyzer and the new SRRL-Non Lint Tester. They do not appear to have a great potential for a commercial inspection system aimed at marketing.

Determining of width by means of special instruments is of general practice everywhere. The most important instruments for these purposes are Micronaire and Fibronaire. Research is continuing to receive readings automatically.

The most often used instrument to measure the length and the distribution of length is Fibrograph. It is an efficient instrument even though results depend largely on the person who carry out the tests.

Work is continuing to make fibrograph automatic.

At present resistance is measured by Pressleys and Stelometers. At present work is continuing to develop a sufficient method for mass measurement.

An automatic model has recently been developed by Stanford Research Institute and at present being tested by the US Department of Agriculture.

Another project has been undertaken by Motion Control. It is expected that the project will be developed by the support of the Department of Agriculture.

Unless testing covers the whole group of characteristics, it cannot be worthwhile and unless classification is made on basis of measurements and prices are reduced for defects, protection of quality of cotton cannot be achieved. Price and quality is interrelated and the most rational way of establishing this relation can be achieved on basis of effective measurement of fibre characteristics.

HELD IN WASHINGTON

p. 30

The XXXVth General Meeting of the International Electrotechnical Commission (IEC) was held in Washington from 18 to 30 May 1970.

Even though only a short period like six months had passed since the meeting in Teheran, besides one meeting of the IEC Council and two meetings of the Committee of Action, 57 technical committees and sub-committees met and submitted reports to the Committee of Action, during the meetings in which more than 1300 delegates participated.

From Turkey, Faruk A. Sünter, President of ISO and TSE participated in the General Meeting as the guest of honour.

Besides him, a delegation composed of chief delegate Prof. Haldun Gürmen, Board Member of TSE and of the Turkish National Committee of IEC, İ. Alptekin and H. Mumcan representing the State Water Works, E. Yegen, H. Koronel and İ. Sevik representing the

private sector also participated in the IEC General Meeting. Private sector's interest in the IEC meetings for the first time was noted with appreciation. Increase in participation of the private sector in such meetings is expected to benefit Turkey's electrotechnical industry to a great extent.

ISO President Faruk A. Sünter, in his traditional speech (the speech is given on other pages) explained that overlapping between ISO and IEC technical committees had finally come to an end and that the close cooperation which has been successfully established during the recent years between these two organizations had begun to bear fruit. President Sünter's speech which arose great interest received the approval and appreciation of the Council and the wish was expressed for the continuation of this atmosphere between the two organizations.

The Council approved the new budget and elected Mr. S. E. Goodall, the Chairman of the National IEC Committee of England, to the presidency of IEC to replace M. P. Ailleret (France) who had terminated his three years of presidency.

The Council further elected Union of South Africa, France and U.S.S.R. to the membership of the Committee of Action. In the meantime, decisions were taken to set up three new technical committees.

The Council also accepted Belgium's invitation to hold its General Meeting in 1971 in Brussels.

The Committee of Action on the other hand, completed discussing the items on its agenda and finalized the reports which were submitted by 25 technical committees.

The organization of the meeting which were held in several halls of Washington Hilton were perfect and all the delegates were impressed by the hospitality of the U.S. National Committee of IEC which acted as host of the IEC meetings.

ISO PRESIDENT'S ADDRESS TO IEC'S COUNCIL MEETING

p. 31-33

«Mr. President, Distinguished Delegates, Ladies and Gentlemen :

You will remember that in 1968 I had the honour to address you for the first time in London as the President of ISO. At that time, we had many problems before us - problems which had to be solved jointly by our two organizations. It was necessary to solve the problems of overlapping. Allow me once again to use the words of President Ailleret, to trace the borders between the technical committees of IEC and ISO.

It was then necessary to solve the problems of consumers — we had to find means of making standardization more popular amongst the masses — and give much more importance to the propaganda of what we were doing.

The variety of the international organizations which prepare standards was our great worry and because of this, in order to obtain the desired results, we felt the need to enforce sincere collaboration between our two secretariats.

Last year in Teheran I once more had the pleasure of addressing you. In my speech I was happy to report certain results to you which had been obtained through the efforts of your President, our two General Secretaries and the personnel working hand in hand.

With the establishment of the co-ordinated committee IEC-ISO several border problems of the technical committees were solved and with the establishment of ISCA, the consumer problems have started to be worked out in a better manner.

The question of propaganda, both on national and international levels, had started to produce results.

And I had talked about the preparations we had made with your President Ailleret to prepare similar reports by IEC and ISO for the Conference of Government officials responsible for Standardization Policies, which was to meet in Geneva upon the invitation of the Economic Commission for Europe.

Today I address you here in Washington for the third and last time in my position as the President of ISO and according to our rules both our presidencies expire this year.

As we have assembled here, I think it my duty to report the actual position of our efforts that have been made during the past three years.

There is very little to add to certain problems such as :

— The creation of a sincere collaboration between our two secretariats was reinforced so as to give satisfaction to all of us. The work of ISCA progressed. The border problems between our technical committees were solved, except for a few minor details.

— As to the propaganda aside from the bulletins issued by IEC and ISO and by the information centers which are developing slowly but surely, thanks to the publications made by the member national bodies, standardization is becoming more and more known in the world, as compared to three years ago.

I have to admit that these results have not yet reached our objectives, but our efforts continue to improve.

I must repeat one point I had already raised in Teheran :

When I was in Washington in 1968 - together with Prof. Ailleret for the both anniversary events I had proposed, as you remember, to establish a World Standards Day. The ISO Council accepted and decided to commemorate this day on the 14th of October this year, which permitted us, using all means of possible media, and with the assistance of the press, radio, television, organization of meetings, conferences, projection of films, to awake the interest of the whole world — without speaking of IEC and ISO, but speaking of standardization in general, to explain the utility and security of standards, the interchangeability of quality and other different factors, all conforming with the economic, social and intellectual levels of the countries concerned.

Hence, as you see, if we can all work with all our possibilities, I am convinced that on 14 October, a great propaganda will be possible.

As to ECE Conference held in January in Geneva, we participated with two similar reports and Mr.

Ailleret also was kind enough to participate personally to defend our mutual cause. During this meeting, we supported each other very well and the results obtained were subject to a report submitted to the Commission. In this report the following results were reached :

1. Each country should place in charge an institution or a high official to coordinate all works related with international standardization.

2. Each country should adapt its national standards to international standards, if any.

3. Recommendations of IEC and ISO which prepare world standards must be taken into consideration while making national standards.

4. A method should be agreed upon and implemented to select one from among the rest if more than one standard exists for a single subject.

5. Governments should enforce government purchases to conform with national standards, and the standardization institutions in their turn should adjust their standards with international standards in the shortest time possible in order to provide world competition in such purchases.

As you see most of the objectives we wanted to resolve on the international level were successfully attained.

IEC and ISO have been recognized and recorded as the two technical organizations for setting up standards and the overlapping existing between international standards has been settled in a manner responding to our hopes.

I am happy to announce that: ECE, which met in Geneva last April, adopted this report after a short discussion lasting only three quarters of an hour and instructed its executive secretariat for its implementation.

Before I conclude I feel it necessary to thank President Ailleret in your presence to have shown, during this last three years, such a wonderful understanding and cooperation towards ISO and its President, without which such good results could not have been achieved.

After the Geneva conference I had written an article entitled «International Standardization Turned a Corner». I would like to conclude this speech with similar words: «Understanding and collaboration between IEC and ISO turned a corner».

Thank you for your kind attention.»

TÜRK STANDARDLARI
ENSTITÜSÜ ADINA
SAHİBİ VE BAŞYAZARI : FARUK A. SÜNTER
MÜESSESE MÜDÜRÜ : VELİD İSFENDİYAR
GENEL YAYIN MÜDÜRÜ : MUZAFFER UYGUNER
BU SAYININ SORUMLU
YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ : İ. TANER BERKÜN

BASILDIĞI YER : Türkiye Ticaret Odaları, Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği Matbaası - Ankara

TELEGRAPH ADRESİ : STANDARD — ANKARA
TELEFON : 17 19 81 - 17 19 24/24
POSTA KUTUSU : 73, Bakanlıklar — ANKARA

İLAN TARİFEŞİ

Tam sahife 800 Lira	1/2 sahife 450 TL.	1/4 sahife 250 TL.
------------------------	-----------------------	-----------------------

Kapak içleri ve arka kapak 1000 lira.
İlave renk başına 250 lira fark alınır.

ABONE ŞARTLARI

ADİ POSTA	UÇAK POSTASI
Yıllık 12 Lira	Abone bedeline uçak postam ticreti ilave edilir.
6 aylık 6 Lira	
Sayısız 1 Lira	

Yanılar, Derginin ve yazının adı anılarak aktarılabilir.